National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL JA REEDEL

Nr. 79 (3278) XXXV aastakäik | Neljapäeval, 23. oktoobril 1986 — Thursday, October 23, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

Toronto Eesti Segakoor oma juubeliaktusel. Kõnelemas koori esimees Alfred Kelder. Foto: Vaba Eestlane

BUMERANG
AUSTRAALIA ÕHTU

TANTS ★ BAAR ★ KOHVILAUD
Kirev kava: MAORI TANTSIJAD
RITMIKA VÕIMLEJAD
Orkester: „TARKUS"

LAUP., 1. NOVEMBER • KELL 7.30
Eesti Maja suures saalis

Reisiinformatsioon • Lendude eelregistreerimine
Õhtu puhastulu noorte esinejate sõidu toetuseks.

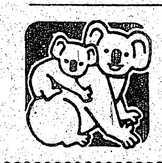

Sissepääs $8.00
Õpilased $6.00

ESTO '88
MELBOURNE
AUSTRALIA

Laulust ja töödest tõuseb vaba maa

Toronto Eesti Segakoori sisukas juubeliaktus

Pühapäeval, 19. oktoobril leidis Eesti Majas aset T. E. Segakoori juubeliaktus tähistamaks koori 35. aastapäeva. Aktus kujunes tüsedaks kultuuriliseks sündmuseks, kus kuulajaskonnale avanes võimalus kuulda lähemalt ühe eesti pagulaskoori suursaavutusist aegade jooksul, heita pilgu eestlaste rahvustunde arenemise protsessi paralleelselt eesti laulukultuuri arenemisega erinevate poliitiliste liikumiste taustal ja kinnitada oma veendumust eesti laulu lahutamatus osas meie rahva säilimispüüetes.

Aktus algas koori esimehe Alfred Kelderi tervitussõnadega külalistele ja publikule, millele järgnes praost Emanuel Lepiku väga sisukas palvus, mis oli üles ehitatud tekstile 98-ndast Taaveti laulust. Palvus käsitles ühe rahva eluavalduste peegeldumist laulus, olgu siis lihtsakoelised rahvalaulud, raskemad koorilaulud või vokaalmuusika suurvormid. Avaldades tänu koorijuhtidele ja koorile nende vanade traditsioonide jätkamise eest palus ta Aegade Issanda õnnistust koori edaspidisele tegevusele.

Lahkunuid mälestades meenutas praost Lepik kõigepealt samal hommikul surnud koorijuhti ja laulusõpra Harri Toid ning siis 45-t kooriliiget, kes on 35 aasta jooksu manalasse varisenud. Nende mälestuseks laulis koor A. Topmani „Requiem".

Akadeemilise tasemega aktusekõne pidas T. E. Segakoori kauaaegne juht ja auliige dr. Roman Toi. Kõneleja käsitles eestlaste rahvustunde arenemise protsessi sajandite jooksul ja lau osa selles protsessis, mis kulmineerus iseseisvuse saavutamises.

Ta tõi esile huvitavaid tõiku I Laulupeole eelnenud ja sellele järgnenud poliitilistest hõõrumistest Eestis Jannseni ja Jakobsoni vahel ja esitas kuulajaskonnale hüpoteetilise küsimuse: milline oleks olnud eesti rahva areng kui Jakobsoni venesõbralik poliitika

(Järg lk. 12)

Relvavedu „kontradele" seotud USA-ga

Ameerika lendur Nikaraaguas sõjakohtu ees

Möödunud teisipäeval algas Managuas kohtuprotsess seal hiljuti alla tulistatud USA lenduri üle, keda süüdistatakse terrorismis ja „avaliku korra rikkumises". Ta olevat juba oma süü üles tunnistanud. 45-aastane endine USA dessantväe sõdur Eugene Hasenfus ilmus kolmeliikmelise „Rahvatribunaali" ees, kus talle ta kuritööd ette loeti.

Möödunud pühapäeval intervjueeris USA telesaate „60 minutes" täht Harry Reasoner Hasenfus'i ja paistis tahtvat mehe käest ülestunnistust välja meelitada, et ta tõepoolest Luure Keskameti (CIA) agent on, kes illegaalselt Nikaraagua mässulistele või „kontradele" relvi on vedanud. Kaks püstolkuulipildujatega varustatud valvurit seisid juures, kui Hasenfus ühe poollagunenud villa aias ameerika reporteriga rääkis. Muuseas küsis reporter Reasoner mehelt, kas teda on kuidagi piinatud või rää-

(Järg lk. 12)

Maalikunstnik ARVILLE PUSTRÖM-UUS

KUNSTINÄITUS

Toronto EESTI MAJA näituse saalis
1. ja 2. novembril.

Avatud: laupäeval, 1. nov. kell 10 e.l.—9 õhtul
pühapäeval, 2. nov. kell 12—6 p.l.

REFORMATSIOONI PÄEVAD

EELK Toronto Peetri kirikus

kolmap., 29. oktoobril kell 2 p.l.
neljap., 30. oktoobril kell 2 p.l
reedel, 31. oktoobril kell 7 õhtul

Teenib õpetaja Thomas Vaga Vancouverist. Igale ettekandele järgneb diskussioon, kolmapäeval ja neljapäeval kohv.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Arvi Tinits. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

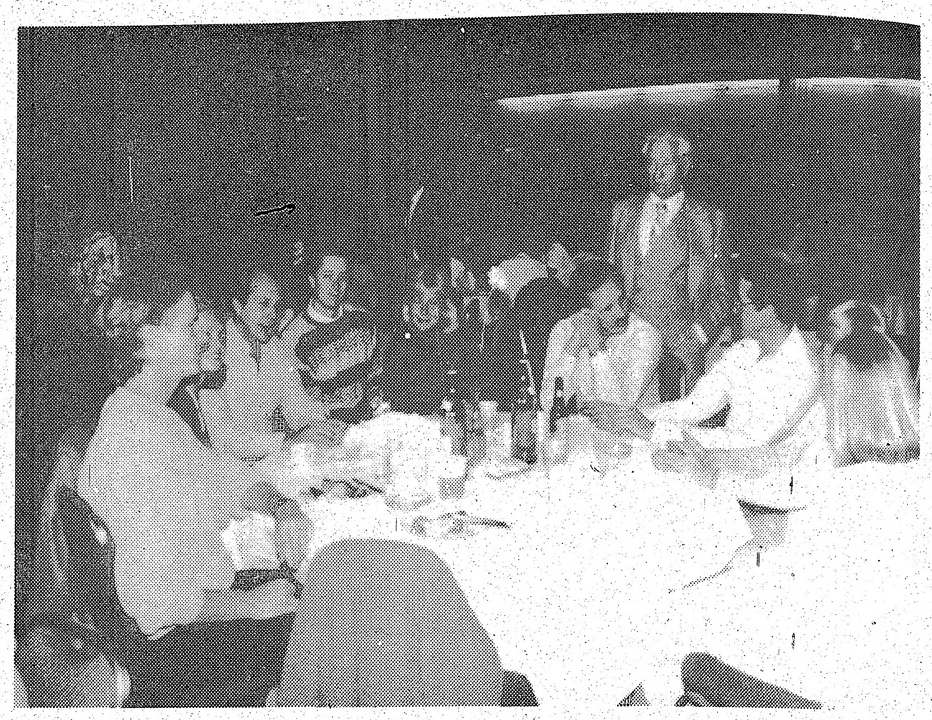

Esto Brunch: Vasakult Stephel Deahl, Linda Rand, Andres Edur, Mihkel Holmberg, Kati Holmberg, Jaan Reitav, Jaak Aunbu, Urve Aunbu, Anu Reitav. Foto: Lillevars

Inimõigused tagaplaanil

Enne president Reagani ja peasekretär Gorbatshovi kohtumist Reikjavikis räägiti, et president kavatseb läbirääkimistel eriti esile tõsta inimõiguste küsimuse ning nõuda venelastelt Helsingi kokkulepete rakendamist. Teatavasti ei tulnud sellest suurest plaanist midagi välja, kuna Gorbatshov oli ainult huvitatud „tähtede sõja" programmi lõpetamisest ning nõudis eriti tuumarelvastuse piiramise küsimuse arutamist. Inimõiguste küsimusi puudutati seetõttu ainult möödaminnes ning nendest ei rääkinud mõlemad pooled ka nõupidamiste käigu ja saavutuste kohta antud aruannetes.

Sellest on tõsiselt kahju. Kuigi tuumarelvastuse vähendamise küsimus on maailmas praegu kahtlemata üks tähtsamaid probleeme, ei tohi selle kõrval unustada, et see pole ainuke maailma valutav hammas, vaid et neid hambaid on üsna palju, millede hulgas esirinda kuulub inimõiguste rakendamise ja kõigile rahvastele enesemääramise õiguse andmise küsimus. Nende käsitamine laiemas ulatuses on pealegi eriti oluline seetõttu, et inimõigusi ja enesemääramise õigust on garanteeritud paljudel rahvusvahelistel konverentsidel ning Helsingi Lõppaktis andis N. Liidu tolleaegne suurem võimumees Leonid Brezhnev oma allkirjaga töotuse, et tema riigis garanteeritakse kõigile inimestele nende põhilised õigused.

Helsingi kokkulepete allakirjutamisest on nüüd möödunud üle kümne aasta. Pärast seda on peetud nende kokkulepete täitmise analüüsimiseks terve rida konverentse, kus on konstateeritud, et N. Liit ei mõtlegi oma elanikele primaarseid õigusi kindlustada, vaid jatkab endiselt nende inimeste tagakiusamist, kes julgevad oma suud praotada oma õiguste ja vabaduste nõudmiseks. Raskete karistuste alla on langenud ka paljud eestlased, lätlased ja leedulased ning teiste vähemusrahvaste liikmed, kes on meenutanud Kremli diktaatoritele Helsingi kokkulepete klausleid rahvaste enesemääramise õiguste kohta.

Pärast Brezhnevi on Venemaal tulnud ja läinud suuri võimumehi, kuid inimõiguste küsimuses pole midagi kübetki muutunud. Venelased ja teised kommunistlikele diktaatoritele alistatud rahvad on endiselt põhiliste õigusteta ja elavad suures nõukogude vanglas, kus vanglaõueks on N. Liidu nime kandev vene impeerium, mille pinnalt lahkumine on surmanuhtlusega keelatud. Isegi perekondade ühendamise lubaduse läbiviimisel on N. Liidu kommunistlik rezhiim olnud erakordselt julm ning ainult üksikutel isikutel, peamiselt juutidel, on õnnestunud Nõukogudemaalt välja pääseda ning siinpool raudeesriiet elavate omastega ühineda.

Kuivõrd ülbe ja sihilik on nõukogude kommunistlik rezhiim perekondade ühendamise küsimuses selgus hiljuti Toronto ajalehe „Globe and Maili" Moskva korrespondendi artiklist, milles mainiti, et ühe vene kõrgema ametimehe informatsiooni ja hinnangu kohaselt on suurem osa nendest Kanadas elavatest inimestest, kes tahavad oma sugulasi N. Liidust välja tuua, sõjakurjategijad või on nad illegaalselt pärast sõda Kanadasse tulnud isikud. Nõukogude võim ei anna kunagi luba selliste perekondade ühendamiseks, kuna see tähendaks nende inimeste premeerimist, kes on rikkunud oma kodumaa seadusi.

Sellised väljendused ei ole haavavad mitte ainult kümnetele tuhandetele Ida-Euroopast ja Balti riikidest pärit inimestele, kes sattusid venelaste küüditamisaktsioonide ja genotsiidi eest põgenedes välismaailma, vaid ka Kanada valitsusele, kellele öeldakse häbematult näkku, et Kanada on sõjakurjategijate varjupaigamaaks ning on andnud võimaluse kurjategijatele illegaalselt Kanadasse elama asuda. Selliste väljenduste peale peaks Kanada valitsus Moskvas valju protesti avaldama, kuid kahjuks ei ole me midagi kuulnud sellistest protestidest. Isegi N. Liidu välisminister Shevardnaze hiljutise külaskäigu ajal Ottawasse ei puudutanud Kanada välisminister Clark ilmselt seda küsimust.

Seniseid kogemusi arvesse võttes tuleb paratamatult konstateerida, et Kanada ja teised läänemaailma riigid on olnud väga leebed, kartlikud ja tagasihoidlikud Moskvalt inimõiguste kokkulepete rakendamise nõudmisel. Ning kui läänemaailmas selles küsimuses midagi on tehtud, siis on need aktsioonid peamiselt kontsentreerunud nõukogude juutidele väljaränmu võimaldamiseks ja juudi perekondade ühendamiseks. See tendents kajastub karjuva silmatorkavusega ka läänemaailma ajakirjanduses, mida lugedes jääb sageli mulje, et väljarännuloa taotlemise ja inimõiguste rakendamise nõudmise õigus on ainult juudi rahvusest N. Liidu elanikel, kuna teistel neid õigusi ei ole. Seda peetakse nagu loomulikuks, et eestlased, lätlased, leedulased ja ukrainlased, kes oma rahvastele õigusi nõuavad, Siberisse saadetakse.

President Reagani näol on N. Liidule alistatud rahvad saanud endale tugeva ja võimsa eestkostja ning meil jääb ainult loota ja soovida, et ta järgmisel kohtamisel Gorbatshoviga ka nende probleemid mõjuvalt esile tõstab. Tähtis ja oluline ei ole võidelda mitte ainult nende inimeste eest, kes tulevases tuumasõjas võivad hukkuda vaid ka nende eest, kes on juba praegu surutud Moskva hävitusmasina hammasrataste vahele.

K. A.

Kanadal uus kaitseminister

Veel uudiseid Kanada Kaitsejõududes†

Juunis sai Kanada uueks kaitseministriks 36-aastane Perrin Beatty, mees kes ise kunagi sõjaväes ei ole teeninud ja kes on ka Kanada seni kõige noorem kaitseminister. Beatty ütleb, et ta oli „kõige viletsam reamees" kuulsas Toronto erakeskkooli kadetirühmas „Upper Canada College Cadet Corps."

Beatty sooviks meeleldi Kanada kaitsejõudusid tugevdada, kirjutab Toronto Star'i kommentaator Ron Lawman, kuid ta teab, et võimalused selleks on piiratud. Kanada riigivõlg ulatub 150 miljardile dollarile ja tänavuaastane eelarve-puudujääk hinnatakse 32 miljardile dollarile.

Praegune Kanada kaitsejõudude (maa-õhu- ja mereväe, ehk elemendi) aastaeelarve on 10 miljardit dollarit, millest suurem osa läheb uute vormide muretsemiseks. Teatavasti lähevad sellest sügisest alates õhu- ja mere-elemendi liikmed traditsiooniliste hele- ja tumesiniste (või mustade) vormide juurde tagasi ja ainult maaväelased jäävad rohelisteks. Kuid nemadki saavad uued suvevormid — liivakarva(tan) värvitooniga.

Ning Kanada tegevvägedes olevat nüüd kokku 84,978 „isikut" (neist vähemalt 7000 naissoost), kes kõik uusi vorme vajavad. Samuti olevat tegevreservis (militia) 24,245 isikut ja tagavaraväes (supplementary reserve) 25,442 isikut.

Arvatavasti viimaste grupp uusi vorme ei saa — kui neid just vahepeal tegevteenistusse ei kutsuta. Peale selle on kaitseteenistuses veel 37.000 „tsivilisti", kes sõjajõudude — vabandust, kaitsejõudude — paberitööd teevad ja köökides korda peavad. Need küll praegu vorme ei kanna, kuid on kuuldud hääli, mis nõuavad, et kõik kaitsejõududes teenivad isikud peaksid vorme kandma.

Beatty olevat kaalumas mitmeid kokkuhoiumeetmeid. Kõigepealt tahtvat ta Küproselt ära tuua sealviibivad 550 kanada sõjaväelast, kes peavad kreeklasi ja türklasi lahus hoidma. Kuid kuna kanada sõdurite püssid on laadimata, türklased ja kreeklased aga kõik hambuni relvastatud, siis on raske taibata, mis otstarve neil „rahupidajatel" seal on, peale tseremoniaalsete kohustuste. Nad ei oleks mingil moel võimelised kokkupõrkeid takistama, peaks vastaspooled tõepoolest tahtma jälle „lööma minna".

Samuti kaaluvat Beatty, kas Kanada 7000-mehelist kontingenti Saksamaale edasi jätta, või seda veelgi kärpida. Võibolla aitaks ainult lennugrupist, eriti kui need on nüüd moodsate, USA-s toodetud CF18 tüüpi võitluslennukitega varustatud? Beatty lubab oma NATO liitlasmaadega selle üle läbi rääkida.

Noor kaitseminister Perrin Beatty, kes kunagi sõjaväes pole teeninud.

Siis, kui tähtis on Norra abistamiseks märgitud 5000 „isikuline" (ei maksa unustada püssinaisi) grupp? Kas jõuaks need vaprad mehed- ja naised õigeks ajaks Põhja-Norrasse, et N. Liidu „Spetsnazi" poiste sissetungi takistada? Oleks nad üldse võimelised seda tegema? Ka seda peab Beatty kaaluma. Aga ta olevat nõus nõuandeid vastu võtma ja kiire poiss õppima. Enne kui ta mingit otsust teeb, ootavat ta ära brigaadi-kindral Al. McLellani raporti, mis tegeleb naiste ja homoseksuaalide rolliga Kanada Kaitsejõududes. Siis alles otsustab ta, kuhu kedagi paigutada.

Merejõud olevat praegu kõige viletsamas olukorras. Enne 1992. aastat ei valmi need kuus uut fregatti, mis on juba ära tellitud. Neli uut konventsionaalse jõuga töötavat allveelaeva (Kanada riik ja rahvas ilmselt põlgab tuumajõul töötavaid masinaid) valmivat aastaks 1995 ja ka uued allveelaevade-tõrje helikopterid ei saabuvat enne 1992. aastat. Samuti peab Beatty otsustama, kas tema „mere-element" peab võitlema merepinnal, merepinna all või ehk hoopis õhus? Kõigel kolmel viisil nad kuidagi moodi võidelda ei jõua. Kas peaks võimaliku vaenlase käest järgi küsima, kustkaudu need pealetungi kavatsevad?

Beatty't peetakse võimalikuks

(Järg lk. 3)

Kommentaar

Linnavurled ja

Maarahva-ajakiri „F jaanuaris kellegi Helen S reageerinud sellele. Mõne mille üle polnud vaja m seda lõpuni lugeda. Need ka mõtlesid, said shoki. talumehe elumaja vundam gemal, Kanada eri linnad sionaalset maailmaparand trükkis ära veel kaks kirja

Lugu seisis selles, et Helen vas: Toiduvilja kasvatamise loomapidamise pealt ei tohi k gi profiiti saada, kuna toit inimeste esmajärguline elutar mis peaks olema kättesaadav i ühele, ka vaesemast vaesema Profiidi taotlemine sellise t eest oleks lausa kuritegelik ja ebamoraalne.

John ja Mona olid ammugi nud samal arvamusel, kuid ma ilmarahu eest ja tuumapommi vastu võitlemise kõrval poln jätkunud aega selle ideega a likkuse ette tulla. Nüüd oli H len seda teinud. John lisas o lugejakirjas, et peaaegu kõik lunikud on ahned egoistid, pole kunagi teistest inimest põrmugi hoolinud. Neile täiesti paras, kui nad peale ta võla, maksude ja igapäevase t du ning teiste elutarvete, auto masinavärgi äramaksmist roh mat tasu ei saa. Kindlasti m nii palju et see võiks põhjust toiduhindade tõusu! Milleks talurahval vaja sõita Kaliforni se puhkusele, miks ei võiks puhata oma talu õunaaias? M leks on neil vaja mängida vid masinate ja muude aparaatide kui nad võivad piiramatult na da värsket õhku, imetleda l dust ja kuulata lindude laulu hommikust õhtuni ja jumalam du!

Mona filosoofia oli veelgi gavam. Maa peaks kuuluma gile. Sellega spekuleerimine kuritegu — vargus. Talupida ne peaks olema õigusepoo rahva käes, mitte üksikute s kulantide rikastumiseks. Põ mehe töötasu peaks olema m maalne, et toiduhinnad oleks ged ja rahvapärased. Igal ini sel on õigus toidule, see p olema nii odav, et igaüks s daks osta. Kuid mis juhtub? ned talumehed on ajanud hin kõrgele ja upitavad neid alat Mona arvas pealegi, et talu naised ei osale täie jõuga t töödes ja sellepärast kuuleme talunikel pole abilisi saada, na palgad on nii närused. M ei võiks lapsed talutöödel a olla selleasemel, et niisama r jooksta ja mängida?

★

„Farm & Country" toime sai sellejärel suure hunniku testikirju. Sellekohane ajaki ruum tuli laiendada kolmek seks. Nii on see püsinud k tänapäevani . . .

Kirjade hulgas oli mõistli proteste statistiliste andmet mis näitasid, et põllundus O rios on 11-miljardiline tööstu et iga viies inimene on talu ses rakendatud. Sinna kuulu ka kooperatiivid, ehitised, s masinad, seemned, kemikaa väetised, transport jne. Maal pealegi telefon ja elekter ka kui linnades. Teistes kirjades letati, et põllult tarbijani on tee ja vaheltkauplejad saa lõviosa sissetulekuist. Näitek hunikud saavad 42,7%. kus res nad töötavad mõned tu

Edur, Mihkel Holmberg,
u Reitav. Foto: Lillevars

oor kaitseminister Perrin
atty, kes kunagi sõjaväes
le teeninud.

**atud? Beatty lubab oma NA-
TO liitlasmaadega selle üle
äbi rääkida.**

iis, kui tähtis on Norra abis-
iseks märgitud 5000 „isiku-
" (ei maksa unustada püssi-
si) grupp? Kas jõuaks need
rad mehed- ja naised õigeks
ks Põhja-Norrasse, et N. Lii-
„Spetsnazi" poiste sissetungi
istada? Oleks nad üldse või-
ised seda tegema? Ka seda
b Beatty kaaluma. Aga ta
vat nõus nõuandeid vastu
ma- ja kiire poiss õppima. En-
kui ta mingit otsust teeb, oo-
at ta ära brigaadi-kindral Al.
Lellani raporti, mis tegeleb
te ja homoseksuaalide rolliga
nada Kaitsejõududes. Siis al-
otsustab ta, kuhu kedagi pai-
ada.

Merejõud olevat praegu kõige
tsamas olukorras. Enne 1992.
tat ei valmi need kuus uut
gatti, mis on juba ära tellitud.
uut konventsionaalse jõuga
avat allveelaeva (Kanada riik
rahvas ilmselt põlgab tuuma-
töötavaid masinaid) valmi-
aastaks 1995 ja ka uued all-
aevade-tõrje helikopterid ei
uvat enne 1992. aastat. Sa-
peab Beatty otsustama, kas
a „mere-element" peab võit-
a merepinnal, merepinna all
ehk hoopis õhus? Kõigel kol-
viisil nad kuidagi moodi või-
da ei jõua. Kas peaks võima-
vaenlase käest järgi küsima,
tkaudu need pealetungi ka-
evad?

Beatty't peetakse võimalikuks

(Järg lk. 3)

Kommentaar

Linnavurled ja talurahvas

Maarahva-ajakiri „Farm & Country" trükkis k.a. jaanuaris kellegi Helen Shaw lugejakirja. Mitte keegi ei reageerinud sellele. Mõned arvasid, et kirjutis oli satiir, mille üle polnud vaja mõtelda ja mis polnud väärt, et seda lõpuni lugeda. Need aga, kes lugesid ja sellejuures ka mõtlesid, said shoki. Helen oli süüdanud lõkke otse talumehe elumaja vundamendi alla! Ja näe! Hoopis kaugemal, Kanada eri linnades süttisid põlema kaks professionaalset maailmaparandajat — Mona ja John. Ajakiri trükkis ära veel kaks kirja.

Lugu seisis selles, et Helen arvas: Toiduvilja kasvatamise ja loomapidamise pealt ei tohi keegi profiiti saada, kuna toit on inimeste esmajärguline elutarve, mis peaks olema kättesaadav igaühele, ka vaesemast vaesemale. Profiidi taotlemine sellise töö eest oleks lausa kuritegelik ja ka ebamoraalne.

John ja Mona olid ammugi olnud samal arvamusel, kuid maailmarahu eest ja tuumapommide vastu võitlemise kõrval polnud jätkunud aega selle ideega avalikkuse ette tulla. Nüüd oli Helen seda teinud. John lisas oma lugejakirjas, et peaaegu kõik talunikud on ahned egoistid, kes pole kunagi teistest inimestest põrmugi hoolinud. Neile on täiesti paras, kui nad peale taluvõla, maksude ja igapäevase toidu ning teiste elutarvete, auto ja masinavärgi äramaksmist rohkemat tasu ei saa. Kindlasti mitte nii palju et see võiks põhjustada toiduhindade tõusu! Milleks on talurahval vaja sõita Kaliforniasse puhkusele, miks ei võiks nad puhata oma talu õunaaias? Milleks on neil vaja mängida videomasinate ja muude aparaatidega, kui nad võivad piiramatult nautida värsket õhku, imetleda loodust ja kuulata lindude laulu — hommikust õhtuni ja jumalamuidu!

Mona filosoofia oli veelgi sügavam. Maa peaks kuuluma riigile. Sellega spekuleerimine on kuritegu — vargus. Talupidamine peaks olema õigusepoolest rahva käes, mitte üksikute spekulantide rikastumiseks. Põllumehe töötasu peaks olema minimaalne, et toiduhinnad oleks õiged ja rahvapärased. Igal inimesel on õigus toidule, see peab olema nii odav, et igaüks suudaks osta. Kuid mis juhtub? Ahned talumehed on ajanud hinnad kõrgele ja upitavad neid alatasa. Mona arvas pealegi, et talunike naised ei osale täie jõuga talutöödes ja sellepärast kuuleme, et talunikel pole abilisi saada, kuna palgad on nii närused. Miks ei võiks lapsed talutöödel abiks olla selleasemel, et niisama ringi jooksta ja mängida?

— lõikamise ja pakkimise ning päev-paar transportimisega. Talumees aga kasvatab looma 16—18 kuud, enne kui see turuküpseks saab. Külvi-lõikuse ajal saab talumees ainult paar-kolm tundi öösel magada; samuti loomade poegimise ajal vahetult ööpalves olles. Naised võtavad kõigist töödest osa ja minu lapsed (ütleb üks kirjutaja) on 7-, 9- ja 11-aastased — nad ütlevad, et kooliskäimine on neile puhkuseajaks.

Vastustes oli ka võrdlevaid kirju — et mis õigus on linna vurledel kritiseerida talurahvast, kui nad olukordi ei tunne. Tulgu maale, võtku kõblas kätte ja proovigu ise talurahva hõlbuelu ja mugavusi. Näis kui kaua nad vastu peavad. Siin pole töö kella 9—5-ni, ega pole ka iganädalast palgatshekki tulemas. Miks peaks talunik tasuta töötama, et linna vurledel oleks odavat toitu, mõnusid ja mugavusi? Kas on linnaelanikel — advokaatidel, arstidel ja igatsorti riigiteenijatel kitsikust rahaga, rasket tööd või muret tuleva-aastase ilmastiku pärast? Need kes arvavad, et talunik peaks töötama näljapalga eest, ilma kasumita ja ilma vähimagi mõnususeta, neile saab varsti selgeks, et kui pole kasumit, siis pole ka talusid ega talunikke. Vaadaku siis Helen, kust ta süüa saab — ükskõik millise hinna eest!

Seal oli ka lugejakirju, mis kurjalt teotasid kolme tarka tarbijat, nimetades neid pimedaiks, lärmajaiks ja arust lagedaiks. Kõiki kutsuti tallu tööle, vaatama milline elu talus on, ja mõistma, et ka siin on vaja voodit ja pehmet tooli, kus pärast 16-tunnilist tööpäeva end sirutada saab. Paar kirja soovitasid Monal minna oma unistuste riiki — Venemaale elama, kus maa on rahva oma ja põllundus on rahva käes.

☆

Ontario elanike nõue madalate toiduhindade järele ja talumeeste süüdistamine profiidi ahnitsemises on vaid osa vaenulikkusest, mida linnavurled talurahva vastu üles näitavad. Näib, et on palju vaenulikke gruppe, kes püüavad talunike eluõigusi juurteni kärpida. Talunikele on tekkinud vajadus otsida seaduse kaitset. On vaja uut seadust: Õigus põlluharimisele või „Right to Farm". Sellekohane nõuandev komisjon ongi tööl põllutööministri eestvõttel. Nii tõsine on olukord!

Linna libekeelsed vurled, kõiki abistavad „heategijad", inim- ja loomaõiguste preestrid, saastamise, haisu, müra, radiatsiooni ja jumal-teab-mis nähete vastu võitlevad organisatsioonid ründavad talunikke, ehitades nende teele ja tööle ühe tõkke teise kõrvale. Talunikel pole mingit kaitset ründajate vastu, enne kui seadus ei kirjelda milline on „normaalne põllumajanduslik praktika".

Krundiomanikud linnaservades, väikeasulates ja taludest eraldatud maatükkidel — kõik talumaade naabrid — kaebavad looma- või seakasvatajate peale koleda haisu pärast. Traktori müra (70 db) on neile häiriv (maanteedel umbes 100). Sõnnikuvedu saab erilise tähelepanu ja koosolekutepidamise põhjuseks. Tüli tuleb ka mujalt — häid putukatõrje-vahendeid ja väetisekemikaale vahetatakse alalõpmata. Mitte sellepärast, et turule on tulnud uusi ja paremaid. Ei, vaid sellepärast, et vahepeal on kemikaale söödetud rottidele ning on avastatud, et need jäid sellest vähktõppe, või mis tahes. Näiteks, peekoni suitsetamisel kasutatud nitrosomaniin keelustati, kuna 0,0005% katsetest näitas vähktõbe. Kui roti suurust kohaldada inimmõõdetele, siis pead sa 60 aastat sööma 65 naela peekonit päevas — alles siis on sul võimalus saada vähktõbe! Milline jamps!

Looma-õiguste-ühingute agendid nõuavad lehmadele ja sigadele paleede ehitamist. Iga päev olgu uued õled või saepuru — kõigil peab olema võimalus õues patseerimiseks. Ühendriikides on isehakanud ilmaparandajad kujundanud mobiilüksusi. Sõidetakse ringi ja esitatakse farmerile kaval küsimus: „Kas sa eelistad kasumit, või oma sigade heaolu?" Ei aita, kui farmer vastab — mõlemaid! Siis algab karm inspektsioon: kas sigadel on uued õled, kas seapõrsaste sõravahed on puhtad, kas nende põrandapind on üle 10 ruutjala kärsa kohta? Kui need vastused on kõik eitavad, siis hoidku jumal ise talumeest! Välja tuuakse televisioonikaamera ja küsitletakse seakasvataja naist ja lapsi, naabreid ja kohalikku politseiülemat. Kokkuvõttes selgub, et talunik on rahaahne jõhkard ja jõle loomapiinaja. Ajalehed on maiad seesuguste kompude järele.

Raske töö, vilets tasu, naabrite kaebused ja loomade-õiguste fenomenaalne kasv sunnib talunikke oma tegevust lõpetama — närv ütleb üles!

New Brunswicki seafarmerile Terry Sullivan'ile määrati kohtuotsusega rahatrahvi $33,875 haisu käes kannatavate naabrite lohutamiseks.

☆

Taanis on talunikud hädas oma rahvasaadiku, sotsialistist feministi Ms. Riff Bjerregaard'iga. Tema tahab täielikult lõpetada sõnnikulaotamise ja lämmastikuväetise kasutamise põldudel. Ta ütleb: „Talundus on riigis kõige ropem tööstus. Talumehed väetavad põlde, et ruttu rikkaks saada. Seda olukorda tuleb muuta." Riff on võimas naine, sotsialist Number Üks. Midagi ei loe, et ta ei teadnud sõnniku ja kunstväetise vahet, kui ta keskkonnaministri koha vastu võttis. Peale selle ja koos Riffiga on looma-õiguste grupid Taanis suutnud korda saata, et pool kanakasvatusest on pagenud ja pagemas mujale Euroopasse. Senine kanade eluruumi pind oli 69 ruut-tolli noka peale. Aastast 1988 see peab olema 96 ruut-tolli, mis teeb lõpu kanakasvatusele Taanis. Kanakasvatajate keskus otsib praegu Euroopas, eriti Saksamaal, ümberasumise võimalusi. Midagi on mäda Taanimaal!

☆

Kui tuuled Taanist Kanadasse ulatuvad ja siin NDP ridadest üks tragi naine esile kerkib — siis moodsad meetodid ja paisunud looma-õigused asetavad ka siinsed farmerid taaniliku küsimuse ette: Olla või minna?

H. Riga

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

Kinkige lastele pangaarved!
Esimene $20.— arvel on meiepoolne kink.

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued EUROOPA STIILIS
THERMO-AKNAD
kolmes värvis 2- ja 3-kordse klaasiga.
Tasuta hindamine. Helistage: töökoja tel. 832-2238
kodus 769-0932
OSSO Investments Inc.
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Eesti ettevõte
Õli-, gaasi- ja elektriahjud ● Korstnavoodrid (chimney lining).
● Ahjude puhastamine.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

Ghaddafi õpetab välja terroriste

Liibüa diktaator ütles möödunud-neljapäevases intervjuus ameerika televõrgu ABC saates „Good Morning America", et tõepoolest ta õpetab välja ja toetab terroriste, kuid ta kaitses oma rolli sõnadega — „need inimesed võitlevad oma iseseisvuse eest!" Ta sõimas USA presidenti Ronald Reagan'it hulluks ja ütles, et ta on valmis järgmiseks jänkide õhurünnakuks oma pealinnale Tripolile.

Ghaddafi kinnitas, et Liibüas treenitakse Swapo (Edela-Aafrika Rahvaorganisatsiooni) partisane, PVO (Palestiina Vabastusorganisatsiooni) võitlejaid ja seal õpetati ka välja Simbabve vabadusvõitlejaid. „Need inimesed võitlevad oma iseseisvuse eest ja me abistame neid!" kuulutas Ghaddafi. „Me ei jäta oma aateid iialgi, tulgu siis ameeriklased kasvõi tuumapommidega. Kuid kui Ameerika kavatseb oma agressiooniga jätkata, siis organiseerin mina rahvusvahelise armee USA vastu võitlemiseks!"

Kui talt küsiti, kas Araabiamaade juhid sellist armeed toetaksid, vastas Ghaddafi: „Araablastel on ainult 20 või 30 juhti — kuid mind toetab 150-ne miljoniline araablaste rahvamass — ja peale selle veel miljonid vabadustarmastavad inimesed üle terve maailma!"

Liibüa diktaator Moammar Ghaddafi oma koloneli-mundris.

Kanadal uus . . .

(Algus lk. 2)

järgmise peaministri materjaliks. Noh, kui mitte järgmise, siis ülejärgmise. Enne peab ta siiski pisut „vananema". Teda ei olevat tahetud hiljuti USA-s tema inspektsioonireisil Colorado Springs õhukaitse-peakorterisse lennukist välja lasta. „Minister kõigepealt", olevat jänkid talle öelnud, teda lennukiuksel kinni pidades. Beatty pidanud neile „pabereid" näitama, et tõendada — oma noorusest hoolimata on just tema see oodatud Kanada kaitseminister, kes tseremooniakohaselt kõige ees uksest välja peab astuma.

(Muuseas — meie hiljutises kokkuvõttes 1985. a. aruande järgi oli tegevteenistuses Kanada kaitseväelaste üldarv umbes 60.000 „isikut". Embkumb kas praegune raport eksib, või on nende arv tõesti vahepeal 20.000 hinge võrra kasvanud?)

majanduslikke päevaprobleeme

Templetoni Investeerimisfondidest ja majandusennustustest

Hiljuti viibis Torontos üks Templetoni investeerimisfondide juhatuse liikmeid, vanem asepresident Michael Landry, kes esines ettekandega, milles ta käsitles Templetoni fondide investeerimispoliitikat ja ennustusi majanduse kohta lähemate aastate jooksul.

Templetoni fondides on praegu üle 6 miljardi dollari kapitali investeeritud. Kaks nendest fondidest, Templeton Growth ja Templeton Canadian on saadaval Kanadas. Esimene neist on vanem, olles tegutsenud 32 aastat. Nende 32-e aasta keskmine kasv on olnud 16% aastas, kusjuures viimase kümne aasta keskmine on 23.5%.

Templeton Growth Fund investeerib ülemaailmselt, kuna Templeton Canadian oma põhikirja alusel peab 90% kapitalist investeerima kanada väärtpaberitesse. Selletõttu võib sellesse fondi RRSP investeeringuid teha.

Peale oma fondide on Templetoni investeerimisfondide juhatuse halduse all mitmed erakliendid, kelledest enamik on USA pensionifondid. Erakliendi miinimumkapitaliks on 10 miljonit dollarit.

Templeton Growth fondi kapital on praegu investeeritud järgmiselt: 26% USA-s, 10% Kanadas, 10% Austraalias, 15% mitmesugustes Lääne-Euroopa maades, 2% Jaapanis ja 2% mitmesugustes vähem-arenenud maades, 13% obligatsioonides ja eelisaktsiates ning 22% mitmesugustes lühiajalistes võlatähtedes, millest lõviosa on USA riigikassa võlatähtedes (treasury bills).

Templetoni investeerimisfondide juhatuse liikmeskonda kuulub 11 analüüsijat, kes ülemaailmselt uurivad investeerimisvõimalusi. Nende arvutisüsteemis on alati informatsiooni ligi 500 firma kohta, mis on sobivad kapitalipaigutamise kandidaadid. Templetoni haldamiskulud on üsna madalad, kuna neil on suhteliselt väike ametkond ja nad ei osta ega müü aktsiaid liiga tihti. Läbilõikes hoiavad nad ühe firma aktsiaid viis aastat.

Ostu kandidaatideks saavad need firmad, millede aktsiad on odavad võrreldes firma tegeliku väärtusega. Odavust mõõdetakse sellega — kui suur on firma netovarade tegelik väärtus aktsia kohta võrreldes turuväärtusega ja millised on firma kasumi teenimise võimalused lähemas tulevikus.

Ülaltoodud investeerimispoliitika vajab maailma majandusega kursisolemist. Landry hinnang ja ennustused olid järgmised.

Lühiajaliselt ei ole mitte oodata ei inflatsiooni ega ka intressimäärade tõusu. Vähem-arenenud maade võlakoormus on suureks probleemiks, mida kõrged intressimäärad veelgi suurendaksid. Õlihinnad peaks püsima 10—24 dollari vahel vaadilt lähema 2—3 aasta jooksul. Pikemas perspektiivis peaks aga õlihinnad kindlasti tõusma.

Nagu me teame on viimase aasta jooksul USA dollari ja sellega koos Kanada dollari väärtus langenud võrreldes Jaapani jeeni ja peamiste Euroopa väärингute vastu. See on positiivne nähe P. Ameerika majandusele, kuna see teeb eksportkaubad odavamaks tõstes sellega P.-Ameerika eksportijate võistlusvõimet L.-Euroopas ja Jaapanis. Importkaubad muutuvad kallimaks, mis lubab nendega P.-Ameerika turul võistlevatel P.-Ameerika firmadel hindu tõsta ja kasumit arendada. Kuigi Landry näeb ette nii L.-Euroopa kui ka Jaapani majanduse tugevat arengut, on sealsed aktsiad kallid võrreldes P.-Ameerika firmade omadega. See kõik viitab sellele, et lähemas tulevikus P.-Ameerika kontinendi majandus peaks tugevalt kasvama, mistõttu USA ja eriti Kanada firmade aktsiad on praegu väga eelistatud investeerimiseks.

USA ja Kanada dollarite ostujõu languse miinuseks on aga see, et pikemas perspektiivis toob see kaasa inflatsiooni tõusu. Ajalooliselt on alati ühe väärингu langusele ehk devalveerimisele järgnenud inflatsiooni tõus.

Tarvo Toomes

Järvalaste kokkutulekult 20. septembril „Jõekäärul". Artikkel ilmus meie lehe 10. oktoobri numbris. Foto: J. Säägi

Ontario kaotab miljoneid dollareid

Kanada nõuab, et USA president keelustaks oma „veto-ga" kõikidele siit maalt sisseveetud kaupadele asetatud lisamaksu, kinnitas välisminister Joe Clark oma sõnavõtul Calgary's. Teatavasti otsustas USA Kongress möödunud reedel maksustada kõik sisseveetud kaubad järgmise kolme aasta jooksul. Sel teel oodatavat vähemasti 790 miljoni-dollarilist lisatulu, mis aitaks kanda tolliameti kulusid. Siinsete majandusteadlaste arvestuse järgi läheks see eri-tasu Kanadast imporditud kaupade pealt meie maale maksma umbes 200 miljonit dollarit aastas.

Suurem osa kahjust tuleks kanda Ontariol, kuna see provints on kõige suurem USA kaubanduspartner maailmas, ütles Douglas Jure, kes esindab Ontario tööstus-kaubandus- ja tehnoloogia-ministeeriumit. Kõige rohkem kannatada saaks autotööstus ja selline maksustamine oleks põiki vastu juba 21 aasta kehtinud USA-Kanada autopaktile, mis kindlustas autode ja nende osade tariifi-vaba liikumise ühest riigist teise.

Soome-N. Liidu kaubavahetuse probleem

N. Liidus ei leidu midagi impordiväärilist

HELSINGI — Soome ja N. Liidu vahelised kaubanduslikud vahekorrad on tekitanud olukorra, mis võivat viia Soomes valitsusekriisini. Probleemiks on, et N. Liit võlgneb Soomele juba sadu miljoneid rublasid, sest sobivat impordiväärilist kaupa pole N. Liidust vastu saada.

Soome valitsus olevat siiski vähendanud idakaubanduse probleeme; need olevat Soome väliskaubanduse ministri Jorma Laine arvates kooskõlas N. Liidu poliitilise juhtkonna vastavate väljendustega. President Urho Kekkose matuse puhul president Mauno Koivisto ja N. Liidu presidendiabi Pjotr Demitshev'i kohtumisel, oli viimane öelnud, et kaubavahetuses ilmnevad probleemid võidakse kindlasti lahendada. Samasugune oli olnud ka president Koivisto arvamine.

Soome ja N. Liidu kaubanduse-probleeme mõjutas tugevasti toorõli hinna langus maailmaturul. Samal ajal langes ka dollari hind ja selles valuutas arvestab N. Liit oma õlihindu Soomele.

Tegelikult püütakse kaubavahetust hoida vahetuskauba tasandil ja et see tasakaalustuks igal aastal, kuid kokkulepe on sõlmitud 300 miljoni rubla piirini. Kui see summa ületatakse, tuleb osalistel alustada nõupidamistega ülemäärase ekspordi vähendamiseks. Augustis näitas olukord, et see piir ületati ja septembris oli see juba 40-50 miljonit rubla rohkem. Aasta lõpuks ähvardab Soomel N. Liidust saadaolev summa tõusta 700 miljonile dollarile.

Investeerimise psühholoogiast

Investeerimise põhimõte on lihtne — teenida kasumit investeeritud kapitali pealt. Selleks, et seda saavutada on vaja osta midagi madalama hinnaga kui seda müüakse. Nagu me teame seda majandusteadusest, määravad hinna nõudmine ja pakkumine. Kui nõudmine ühe kauba või teeninduse kohta on suurem kui pakkumine, tõstab see hinda ja kui pakkumine on suurem kui nõudmine, langetab see hinda. Monopolid, valitsuse *määrused, majanduslik olukord* ja ostjate ning müüjate psühholoogia on tähtsad tegurid, mis mõjutavad nõudmist ja pakkumist.

Aktsiaturg ehk börs on väga heaks näiteks sellest, kuidas psühholoogilised tegurid lühiajaliselt mõjutavad börsil noteeritud aktsiate hindu. Ühe aktsia väärtus võib päeva jooksul tunduvalt kõikuda, kuigi aktsia tegelik väärtus, see on netoväärtus jagatud väljaantud aktsiate arvuga, päeva jooksul tõenäolikult ei muutu. Mis teda muudab on turul tegelevate investeerijate hinnang aktsia ja majanduse kohta üldse. Kui aktsiaturg langeb, siis võib seda põhjustada kuuldus, et intressimäärad tõusevad, et mingisugune valitsuse poolt publitseeritud majanduslik näitaja on negatiivne või negatiivsem kui oodatud, et IBM-i või General Motors'i veerandaasta profiit oli madalam kui oodatud või mingi poliitiline atentaat on aset leidnud jne.

Aktsiaturu ja üksikaktsiate väärtuste võnkumist suurendavad veel arvutitele rajatud aktsiate ostu- ja müügiprogrammid, mis teatud hinna juures automaatselt esile kutsuvad müügi- ja ostutehingud.

Kahjuks valitseb karjamentaliteet paljusid investeerijaid. Inimesed satuvad paanikasse kui turg järsult langeb ja selle tagajärjel müüvad oma aktsiaid madalama hinnaga kui nad teeksid kainet mõistust säilitades. Head investeerijad kasutavad sääraseid olukordi aktsiate ostmiseks. Samuti juhtub tihti, et investeerija, olles hirmutatud aktsiaturu langusest või languse võimalustest, enne ei investeeri oma raha kui turg on tõusnud, kuna siis ei ole enam negatiivseid kuuldusi, mis võiks turgu alla viia. Väga tihti on siis liiga hilja, kuna suurem osa tõusu on juba möödas ja uus langus ootab ees. Pole siis ime, et enamik üksikinvesteerijaid kaotab raha aktsiaturul. Need investeerijad, kel on heade närvidega ja edukad börsimaaklerid, on ise ka edukad.

Üheks kujukaks näiteks massipsühholoogia negatiivsest mõjust investeerimisele on see, mis juhtus kullaga 1978—1980 aastail. Kui 1978 kulla hind kõikus 200 USA dollari ümber untsist, olid väga vähesed sellest huvitatud. Konventsionaalne tarkus ütles, et kuld on halb investeering. Kui aga 1980 aastal kulla hind oli tõusnud 800-le USA dollarile untsist, siis olid pikad sabad pankade ja väärismetallide müügikohtade uste taga, et seda osta. Nagu teame, langes kulla hind üsna varsti 300-le USA dollarile untsist ja paljud inimesed hoiavad praegu kulda lootuses, et selle hind kunagi üle 800 dollari tõuseb.

Edukad investeerijad ei lase end mõjutada massipsühholoogiast. Nemad rajavad oma investeerimisotsused põhilistele uurimistele, mille eesmärgiks on selgitada ostetava väärtpaberi tegelikku väärtust; aktsiate puhul nad püüavad ka hinnata firmade juhtkonna pädevust ja loomulikult on nad kursis üldise majandusliku olukorraga. Väga tihti erinevad nende vaated majanduse olukorra ning arengu suhtes „konventsionaalsest tarkusest".

Selleks, et olla edukas investeerija, on vaja pidevat ja põhjalikku uurimistööd majanduse ja üksikute investeerimisobjektide kohta, julgust ja enesekindlust selleks, et end massipsühholoogiast mitte kõigutada lasta. Edukate investeerimisfondide haldajad kuuluvad ülaltoodud kategooriasse.

Tarvo Toomes

Toetasid EKN

Eestlaste Kesknõuk vust toetasid oma majan tembrini 1986. alljärgnev

Aasma, Alfred ja Erna; vik, Aleksander, Williams La B.C.; Alajan, V.; Alas Mihkel Hilda; Allik, Evi; Aloe, V. S Marie, Ont.; Altosaar, Peeter Anne, Pt. Claire, Que.; Altosa Erik; Ammert, Erich ja Lin Woodbridge, Ont.; Anderson, London, Ont.; Annus, H.; to, Hilda, St. Cath. Ont.; Ar M.; Arvo, V.; Aus, Aar Avik, Toomas, Kitchener, On

Berendsen, K.; Birk, Ing Bishop, Ellen.

Edur, L.; Eeglon, L.; Ega W.; Elken, Jüri; Elken, A Elvala, Alexander, Sudbu Ont.; Epner, Mati; Ernesa V.; Ester, J.; Estomark Realt

Falkenberg, Ene, Vancou B.C.; Foropson, M. Otta Ont.

Gaizauskas, Maimu; Gryc Shirley; Gunther, Herbert, V de Lery, Que.; Gustavson, V

H. Later & Co.; Härm, I Harpe, Susanne, Waterloo, O Heinmaa, E. ja I.; Helde, Herzmann, Paul; Heyduck, T mo, Jordan Stn., Ont.; Him Arnold, Hamilton, Ont.; Hot kiss, Milda; Hubel, Vello.

Igarik, Endel, Manitouwad Ont.; Ilves, Karin ja Uno, Sh brooke, Oue.; Isotamm, Har Drumbo, Ont.

Jalakas, Aino ja Armand; nes, Lembit; Järvis, E.; Joa re, Eerik; Jõgi, Helle; Jõgi, K ju; Jõgi, I.; Jostman, Bernha Niagara on the Lake; Juhans Juhan; Juurma, A.

Kägu, M.; Kallas, Leonid Eve, Cote St. Luc, Que.; Kal maa, A.; Kalm, Toomas; Ka son, Julius; Karro, A.; K Mihkel; Kasemets, N. Wind Ont.; Kersten, Johan; Kiik, J sep; Kindlam, Olev; Kirch, Kiudorf, E. Sudbury, Ont.; vilo, M.; Kivilo, H.; Kivis M.; Klaas, J.; Klemmer, Joh nes ja Elsa; Kohlap, El Doll. des Orm. Que.; Kon A. Orillia, Ont.; Koppel, Koppel, Alex ja Anette; Kop W.; Koppel, H. J.; Kore, Hä Korp! Frat. Estica; Kraav, ga; Krabi, F.; Kreem, Rober Mai; Kriisa, P.; Kruus, Kukk, Helene; Kulama, Kuld, Hjalmar ja Salme; Ku E.; Külmallik, K. H.; Kur E.; Kütt, Hilja.

Laas, A.;Laas, Linda, Anns, Ont.; Laht, Ludvig Marta, St. Cath., Ont.; Leen Herta; Leetma, Evald; Le mann, Mary; Leis, Salme; Le Valentine, Vancouver, B.C.; deman, Meeta; Liigand, E Liivoja, Risto; Lillakas, En

AINUKE
AARD
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

kkel ilmus meie lehe 10. ok-
Foto: J. Säägi

ühholoogiast

on lihtne — teenida kasu-
lt. Selleks, et seda saavuta-
lama hinnaga kui seda müü-
ajandusteadusest, määravad
e. Kui nõudmine ühe kauba
rem kui pakkumine, tõstab
on suurem kui nõudmine,
id, valitsuse määrused, ma-
ning müüjate psühholoogia
utavad nõudmist ja pakku-

me, et enamik üksikinvesteeri-
aid kaotab raha aktsiaturul.
Need investeerijad, kel on heade
närvidega ja edukad börsimaak-
erid, on ise ka edukad.

Üheks kujukaks näiteks massi-
sühholoogia negatiivsest mõjust
nvesteerimisele on see, mis juh-
us kullaga 1978—1980 aastail.
Kui 1978 kulla hind kõikus
200 USA dollari ümber untsist,
olid väga vähesed sellest huvita-
ud. Konventsionaalne tarkus
itles, et kuld on halb investee-
ring. Kui aga 1980 aastal kulla
hind oli tõusnud 800-le USA
dollarile untsist, siis olid pikad
sabad pankade ja väärismetallide
müügikohtade uste taga, et seda
osta. Nagu teame, langes kulla
hind üsna varsti 300-le USA
dollarile untsist ja paljud inime-
sed hoiavad praegu kulda lootu-
ses, et selle hind kunagi üle 800
dollari tõuseb.

Edukad investeerijad ei lase
end mõjutada massipsühholoogi-
ast. Nemad rajavad oma inves-
eerimisotsused põhilisteie uuri-
mistele, mille eesmärgiks on sel-
gitada ostetava väärtpaberi tege-
likku väärtust; aktsiate puhul
nad püüavad ka hinnata firmade
juhtkonna pädevust ja loomuli-
kult on nad kursis üldise majan-
dusliku olukorraga. Väga tihti
erinevad nende vaated majandu-
se olukorra ning arengu suhtes
„konventsionaalsest tarkusest".

Selleks, et olla edukas inves-
teerija, on vaja pidevat ja põh-
jalikku uurimistööd majanduse
ja üksikute investeerimisobjekti-
de kohta, julgust ja enesekind-
lust selleks, et end massipsühho-
loogiast mitte kõigutada lasta.
Edukate investeerimisfondide
haldajad kuuluvad ülaltoodud
kategooriasse.

Tarvo Toomes

Toetasid EKN tegevust

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust toetasid oma majandusliku panusega maist — septembrini 1986. alljärgnevad kaasmaalased:

Aasma, Alfred ja Erna; Aavik, Aleksander, Williams Lake, B.C.; Alajan, V.; Alas Mihkel ja Hilda; Allik, Evi; Aloe, V. S. S. Marie, Ont.; Altosaar, Peeter ja Anne, Pt. Claire, Que.; Altosaar, Erik; Ammert, Erich ja Linda, Woodbridge, Ont.; Anderson, F. London, Ont.; Annus, H.; Anto, Hilda, St. Cath. Ont.; Arget, M.; Arvo, V.; Aus, Aarne; Avik, Toomas, Kitchener, Ont.

Berendsen, K.; Birk, Ingrid; Bishop, Ellen.

Edur, L.; Eeglon, L.; Egalik, W.; Elken, Jüri; Elken, Ants; Elvala, Alexander, Sudbury, Ont.; Epner, Mati; Ernesaks, V.; Ester, J.; Estomark Realty.

Falkenberg, Ene, Vancouver, B.C.; Foropson, M. Ottawa, Ont.

Gaizauskas, Maimu; Grycan, Shirley; Gunther, Herbert, Ville de Lery, Que.; Gustavson, V.

H. Later & Co.; Härm, Ilse; Harpe, Susanne, Waterloo, Ont.; Heinmaa, E. ja I.; Helde, T.; Herzmann, Paul; Heyduck, Tarmo, Jordan Stn., Ont.; Himma, Arnold, Hamilton, Ont.; Hotchkiss, Milda; Hubel, Vello.

Igarik, Endel, Manitouwadge, Ont.; Ilves, Karin ja Uno, Sherbrooke, Oue.; Isotamm, Harald, Drumbo, Ont.

Jalakas, Aino ja Armand; Jänes, Lembit; Järvis, E.; Joasaare, Eerik; Jõgi, Helle; Jõgi, Kalju; Jõgi, I.; Jostman, Bernhard, Niagara on the Lake; Juhanson, Juhan; Juurma, A.

Kägu, M.; Kallas, Leonid ja Eve, Cote St. Luc, Que.; Kallasmaa, A.; Kalm, Toomas; Karelson, Julius; Karro, A.; Kase, Mihkel; Kasemets, N. Windsor, Ont.; Kersten, Johan; Kiik, Joosep; Kindlam, Olev; Kirch, E.; Kiudorf, E. Sudbury, Ont.; Kivilo, M.; Kivilo, H.; Kivistik, M.; Klaas, J.; Klemmer, Johannes ja Elsa; Kohlap, Elmar, Doll. des Orm. Que.; Konsen, A. Orillia, Ont.; Koppel, A.; Koppel, Alex ja Anette; Koppel, W.; Koppel, H. J.; Kore, Härm; Korp! Frat. Estica; Kraav, Olga; Krabi, F.; Kreem, Robert ja Mai; Kriisa, P.; Kruus, L.; Kukk, Helene; Kulama, R.; Kuld, Hjalmar ja Salme; Kullus, E.; Külmallik, K. H.; Kumm, E.; Kütt, Hilja.

Laas, A.; Laas, Linda, St. Anns, Ont.; Laht, Ludvig ja Marta, St. Cath., Ont.; Leeman, Herta; Leetma, Evald; Leetsmann, Mary; Leis, Salme; Lepik, Valentine, Vancouver, B.C.; Liideman, Meeta; Liigand, Erik; Liivoja, Risto; Lillakas, Enn ja Linda; Lindaja, Endel; Lindemann, Rene; Lindström, G. M.; Linkruus, K.; Lipp-Leppik, T.; Lohuaru, William, Barrie, Ont.; Loigu, Linda, Montreal, Que.; Loorand, Karl ja Laine; Luide, J. ja M.; Luik, Johannes; Lukk, Priidu, Surrey, B.C.; Lupp, Hans; Luus, Edward ja Lidia, Lindsay, Ont.

Maasik, Karl; Männik, V.; Martens, I;. Martin, Karl, London, Ont.; Matiisen, R.; Meipoom, K.; Meliste, Endel; Meret, Hans; Mutso, Hedvig, Verdun, Que.

Neat Woodwork; Noortinfelott, Niina; Normet, Harald ja Linda, Dundas, Ont.

Oder, E.; Otsason, Saale; Ott, Kalju ja Ellen, S. S. Marie, Ont.

Pae, Karl, Vancuver, B.C.; Pahapill, Raimund; Pajuste, J.; Palumäe, L., Thunder Bay, Ont.; Pari, Alice, Pefferlaw, Ont.; Pedjase, Marju; Pikker, Kusto, Burnaby, B.C.; Pikkov, Lia; Põldma, Paul ja Ilse; Poola, Matti, Beaconsfield, Que.; Puhm, Ilo ja Mall; Puhmas, Evald, Venise, Que.; Pulk, Richard; Purre, Liis, Montreal, Que.

Raiend, Valdek; Ramat, S. ja W.; Ranniste, E.; Raudvee, Harry, London, Ont.; Raudvee, L.; Raun, Annette, N. Burnaby, B.C.; Reidak, A.; Remmelkoor A.; Ridal, J., Montreal, Que.; Ristmägi, Linda; Roman, Helga.

Sarma, Otto; Seeba, E.; Sepa, Richard; Sepp, Selma; Silm, Elmar; Sirm, Johannes ja Alma; Solom, R.; Soolepp, Huko ja Juta; Soomer, Alfred; Soomet, Tiina; Strauss, Leida; Sui, Urmas.

T. E. Ühispank; Taagepera, Karl; Tammemägi, V.; Taul, E.; Teder, Ida; Timusk, Evald, Tonnis, Lembit, London, Ont.; Toomes, Tarvo ja Inga; Tooming, A.; Tork, Andres, Torokvei, Alice; Tralla T.; Truuvert, A.; Turu, Heino.

Uleoja, Alfred.

Väärsi, W.; Vahtra, Andrus; Valk, Viiu; Vammus, Heino; Varamäe, E.; Varik, Maimu; Veedler, A. Lively, Ont.; Vihma, Johannes; Vilbaste, H.

Wain, Jaan; Walden, Marie, St. Cath., Ont.; Walter, Nadia ja Walter.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas soovib avaldada erilist tänu pr. E. Sõerd'ile, hr. E. Leetma'le ja dr. R. Pahapill'ile kes on silmapaistva lahkemeelsusega toetanud EKN'u välisvõitluslikku tööd viimaste kuude jooksul suuremate summadega.

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201

AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
Lillede koju viimine.

Grupp Toronto Eesti Margiklubi liikmeid esimesel sügishooaja kokkutulekul Toronto Eesti Majas. Istuvad vasakult: uus liige J. Hinsaar, L. Ilves, L. Avandi, M. Laigo ja M. Joasaare. Seisavad vasakult: klubi laekur E. Raid, K. Laas, klubi esimees H. Mäeste, M. Laigo ja A. Remmelkoor. Foto: T. Säägi

Uutest postmarkidest Kanadas

Kanada postivalitsusel on kavas 1987. a. välja anda terve hulk uusi postmarke. Nende hinda ei tea ette arvata. See oleneb vist postitööliste ametiühingust? Nende uute markide hulgas ilmub rida neliplokke. On ka kavas välja anda neli marki Kanada rahvusvahelise marginäituse tähistamiseks (CAPEX), milline toimub 1987. a. juunikuul Torontos. Neli marki ilmuvad 1988. a. Talve Olümpiamängude reklaamiks, neli uut marki ilmuvad sel aastal tehniliste saavutuste sarja jätkuks; ilmuvad ka neli marki merendus-arheoloogia kohta. Selle viimase sarja hulgas võime leida hukkunud laevade jäänuseid Hamiltoni lähedalt Ontario järvest ja Labradori rannikul hukkunud baski kalalaevast, samuti laevast, mis hukkus Vancouveri lähedal, ning inglise varustuslaevast, mis hukkus 1853 Devoni saare lähedal, mitte kaugel põhjanabast. Ilmub ka üksik mark, mis tähistab Kanada Inseneride Instituudi 100. a. juubelit. Ka antakse välja maalide sari, millelt leiame kunstnik Ozias Leduc'i maale. Samuti ilmub mark Commonwealth'i konverentsi auks, mis toimub Vancouveris. Kanada on käibele lasknud terve rea laevade marke. Selles sarjas ilmub 1987. a. üks mark, millel on Muskoka järve reisilaev „Segwun". Laev on pärit 19-nda sajandi algusest ja see remonditi mõni aasta tagasi. Nüüd sõidutab laev reisijaid Muskoka järvel, väljudes Gravenhurstist. On kavas ka välja anda rida tuntud tegelaste portreedega marke. T. S.

Mees, kus on su juured?

Skautide „salaraamatute" lehekülgedelt

Eesti rahvusliku kultuuri juurde kuulus ühe olulise osana oma päritolu, esivanemate, perekonna ja kodukoha tundmine. Seda pandi pahaks, kui keegi oma sugulõsa ei tundnud. See sajandite-vanune eesti traditsioon on tänapäeval saanud maailmas moeasjaks — otsida oma juuri. Eesti skautide käsiraamatus on „juured" sees kui rahvusliku teadvuse üks aluseid.

Nõukogude kodaniku iseloomustuseks öeldakse, et õige proletaarlase kodumaa ja kodukoht on seal, kus on ta söögiküna ja põhukott. Nõukogude võim on selles asjas Eestis pidanud järeleandmisi tegema — lubades kodu-uurimist, kodukoha-päevade korraldamist ja muud ühenduse otsimist eesti muinaskultuuri, mineviku, esivanemate ja koduta-luga. Kommunistliku doktriini kohaselt on need aga natsionaalse sentimentaalsuse nähted ja seega „kodanlised igandid".

Põline eesti talurahvas pani väga pahaks, kui inimene ei teadnud oma pärilikku tagapõhja. Selle kohta olid halvustavad ütlemised — nagu „kust mõisa künnihärg sa oled?" või „kust mõisast sa oma põhud saad?". Hoopis toores ütlemine oli (mis käis ka vallaslaste kohta), et „isa metsas, saba seljas".

Eesti skautlus viljeleb kasvatustöös päritolu ja „juurte" tundmist kui ühte olulist rahvusliku teadvuse alust. Skautüksuse nimikangelane Lembitu oli ajalooline ja reaalne kuju, kelle järglasi ja perekonda ei saadud jäägitult hävitada. Nii on mõeldav, et meil elab tänapäevalgi eestlasi, kelle soontes on kuulsa Sakala vanema veri, kuigi meie ja nad isegi seda ei tea.

Lembitu Malevas on poiste — noolepoiste ja skautide jaoks eestikeelsed käsiraamatud, mis antakse ainult organisatsiooni liikmetele ja mida poisid sellepärast „salaraamatuteks" nimetavad. Skautide „salaraamatus" on peatükk „Juured", mis annab soome-ugrilaste sugupuu aastast 5000 enne Kristust kuni tänapäevani ja teadusliku seisukoha eestlaste saabumisest oma läänemere-äärsele kodumaale. Seal leidub ka meie hõimude asustuskaart Euraasia kaksikkontinendil ja seletus, kuidas nõukogude võim neid rahvaid kohtleb. Peatüki lõpu-osa moodustab isikliku sugupuu ja pärit-olu-tabeli koostamise juhis, millega iga poiss hakkama saab. Informatsiooniks on aga vaja vanemate abi. Poisid on väga imponeeritud, kuuldes et nende esivanemate seas on eesti kindraleid, kõrgemaid riigi- ja omavalitsuse-ametnikke ning kultuurisiksusi.

HJ

Nõukogude inimese au ja väärikust häbistajad

Eesti Kompartei Keskkomitee büroos arutati ajalehes „Sovetskaja Estonia" 10.—12. juulini avaldatud artiklit „Ärikas ei tunne puhkepäevi" ja tunnistati ajalehe väljaastumise õigeks. „Ärikas" on uus tuletis sõnast äritsema. EKP Keskkomitee otsuses on kavandatud konkreetsed meetmed aktiviseerimaks võitlust isikute vastu, kes astuvad välisturistidega ebaseaduslikesse tehingutesse ning häbistavad oma käitumisega nõukogude inimese au ja väärikust.

Eesti NSV siseministri M. Tibari ja ENSV Välisturismi Valitsuse juhataja M. Põderi tähelepanu juhiti nõrgale tööle võitluses selle negatiivse ilminguga. Neid hoiatati rangemale parteilisele ja administratiivsele vastutusele võtmisega, kui nad ei rakenda efektiivseid meetmeid vajaliku korra jalulseadmiseks.

Tõenäoliselt on okupeeritud Eesti siseministri Marko Tibari positsioon järjest nõrgenenud. Juba 1983. a. kevadel hoiatati Tibarit lahtilaskmisega, kui siseministeeriumi tööd ei parandata. Uus noomitus on seepärast väga tõsine hoiatus. Siseminister, kes sai oma koha juba enne kui ta oli 40 aastat vana, sealjuures karjääris paljudest mööda minnes, võib olla teel välja eesti kompartei tipust.

Teadaanne

Toronto Eesti seltskondlikkude organisatsioonide ürituste kalendri koostamine 1986—1987. a. tegevuse hooajaks toimub **neljapäeval, 30. oktoobril, s.a. kell 7.30 õhtul** Toronto Eesti Maja klubiruumis. Palume organisatsioone kahe esindajaga nimetatud koosolekust osa võtta.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine ja rakendamine
2. Tegevuskalendri koostamine
3. Kohalalgatatud küsimused

A/S Eesti Maja Torontos
juhatus

SPORT

Rändkarikas Eneliis Martensile

Purjetamine on alati olnud väga populaarne koduEestis ja seda traditsiooni on kaasa toodud ka Kanadasse. Nagu praegu Austraalias „America Cup'iga" seoses olevail eelvõistlustel, kus „Canada II" on purjetanud 3 korda esikohale, nii on ka meil Torontos häid purjetajaid eestlaste hulgas.

Traditsiooniliselt kogunesid 28. sept. EJK liikmed ja sõbrad Toronto sadamasse, et üheskoos purjetada ümber saarte ja nautida ilusat pühapäeva. Kohale tuli 35 huvilist ja jahid „Silmardo" — U. Prii, „Pagan" — I. Martens, „Fete" — G. Lomp, „Tereta" — H. Kasak, „J24" — P. Kriisa. Jaotati igale paadile parajalt inimesi ja kerges idatuules ilusa ilmaga purjetati välja Toronto sadamast. Jõuti umbes kahe paiku Hancans Pointi kai äärde, kus toimus ühine ein.

Hiljem toimus H. Romani rändkarika üleandmine silmapaistvale purjetajale. Seekord sai karika Eneliis Martens. Ene võitis Albacoriga „Canada Championship'i" masterite klassis. On heameel näha energilisi naissoost purjetajaid.

Järgmiseks toimusid uue „komando" valimised. Collingwoodi rajooni komandöriks jäi edasi kapten H. Tammik, Toronto rajooni valiti sekretäriks pr. S. Prii ja laekuriks U. Prii, komandöriks V. Gustavson. Auliikmeks valiti kpt. H. Tammik, kes on juba aastaid purjetanud Collingwoodis jahi „Norden 29-ga".

Lauldi ühislaule, akordionil saatis H. Arro. Ühiselt veedeti veel mõni tund ja räägiti meremeeste jutte kuni hämarikuni. Siis siirdusid jahid tagasi.

Oli ilus pühapäev. Tänu paadi kapteneile, kes lahkelt külalisi pardale võtsid. Tänu endisele „komandole" päeva korraldamise eest. Talvel on ettenähtud EJK kokkutulek Torontos.

V. G.

Grupp purjesportlasi Ilmar Martensi paadil „Pagan". Foto: Tommy Tomson

Spordiuudiseid kodumaalt

Umbes samal ajal mängis Bulgaarias juunioride Euroopa meistrivõistlustel 18-aastane Võru noormees Rando Soome. N. Liidu meeskond võitis kaks ja kaotas kolm mängu — tulemuseks viies koht (eelviimane).

☆

Riias toimus järjekordne kergejõustiku maavõistlus kergejõustikus, mille lõunanaabrid võitsid 166:154, olles esimesel päeval juhtinud 85:65. Eestlastest oli edukaim A. Möll sprintides, võites 100 ja 200 m aegadega 10,4 ja 22,0. 4 x 100 m teatejooksus püstitas nelik Ivanin, Bobrovskihh, Urjadnikov ja Möll (kolm venelast!) ilusa ajaga 40,1 uue ENSV rekordi.

☆

Kiievis peetud N. Liidu meistrivõistlustel mitteolümpiadistantsidel võitsid Eesti sõudjad tervelt viis esikohta: Reet Palm naiste ja Jüri Jaanson, meeste ühepaadil, Roman Lutoshkin kergekaalu ühesel, Toomas Ollesk—Paul Valliveere roolijata kahesel ja Priit Tasane—Andrei Jakovlev paariskahesel.

Spordimärkmeid

Ida-Saksamaal Suhlis peeti 44. laskmise maailmameistrivõistlused, seekord mitmete uuendustega. Meeskondlikult arvestatakse nüüd kolmiku tulemustega senise neliku asemel. Vabapüstollaskmisel tuli meistriks N. Liidu meeskond 1699 silmaga, järgnesid Rootsi 1676, Ida-Saksamaa 1667.

Uute reeglite järgi korraldatakse veel finaaletapp kaheksa edukama vahel. Õhupüssist laskmises läksid mõlemad meistritiitlid Lääne-Saksamaale (kolmikus olid H. Riederer 592, B. Süss 591, H. Süss 587) kelle 1770 silma on uus maailmarekord. Järgnesid USA 1768, Norra 1758, N. Liit 1753. Individuaalselt oli parim H. Riederer 592 silmaga.

N. Liidu naislaskurite kolmik pälvis kõik individuaalsed medalid ja naiskondlikus arvestuses saadi meistritiitel maailmarekordilise 1767 silmaga, *sellejuures* paremuselt teine laskur oli 16-aastane.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Raissa Kõvamees

KOLM LUGU MUHUMAALT

8.

Mart jääbki esialgu Nagivälja elama, peab peremehe tehtud heategu meeles ja avitab teda kuni talu üle maa saab jõukaks.

Naiu omab seitse poega ja kaks tütart. Marest-tütre kosib Mart endale. Pulmad saavad vägevad, tantsu rabatakse nii, et maa vajub ja vesi Koguvaküla ning Keinastulaiu vahelisele maaribale pritsib, mille tõttu n.n. Keinastuleel tänapäevani piiskamisi vesi peal seisab.

Peale pulmi hakkab Mart koos naisega vara koguma. Korjavad ja korjavad kuni saavad sellise hulga kulda, et selle varjamine võõra silma eest raskeks läheb. Kaevavad vara maasse ja veeretavad peidukohale hiigla kivi varjuks peale. Viimase toob Mart Soome pangast ajujääga Muhumaale. Mare vennad saavad aga asjast haisu ja himustavad varandust kätte. Et nende ramm suurele kaljutükile ei hakka tassivad mehed maja kõrguse puuninu kokku ja püüavad tule abil kivi purustada. Ent see ei õnnestu ja veel praegu seisab Muhu Tammiskirannas kogukas räni n.n. Mustkivi ja, kes teab, on ehk selle all ka alles Must-Mardi varandus õnnelikku leidjat ootamas.

Naiu surma järel jäävad ka Nagivälia kohustused Mardi õlgele. Ta paneb naise vennad kõik ametisse. Kelle põllumeheks, kelle kalameheks, kelle ehitusmeistriks jne. Poegadest vanim, suur ja pikk Suur-Jaak, hakkab põldu harima. Hiid armastab läätsaleent ja laseb Jaagul seda kaunvilja rohkesti maha teha. Kord tuleb Must-Mart näljasena väljast, leiab leelt paja poolkeenud läätsaleemega, heldib kohe kõhu seda kõvasti täis ja heidab puhkama. Läätsad paisuvad, magaja ümber tekib ragin ja tuul, mis paneb kivid kõrges kaares lendama sünnitades Püksina — või Püssinapanga. (Praegune Püssina või Püssipank). Paika, kus vanasti lainetanud Suur-Jaagu läätsaväli tekkis aga hiljem Läätsa- või Lõõtsaküla. (Praegune Lõõtsaküla).

Naiu järgmised pojad laseb Mart asutada: Painu Painase, Naiu Nautse, Mõigu Mõõgaküla, Tape Tapenurme, (praegune Tupenurme), Simu Simiste ja Nõmmu Nõmmküla. Mare noorema õe Ruki naib Kiku Jaak. Jaak omab vara, ta õu on piiratud tugeva raudaiaga ja veel tugevamate raudväravatega, mille kinnipaneku lõgin õhtuti üle saare kostub. Veel praegu võib Paljaaru männikus metsavahi heinamaal n.n. Kikkus näha Kiku Jaagu õuekaevu auku, mille sügav süli rahvajutu järgi oma hõlmas varjavat Jaagu varalaegast.

Korjamäel elavad kaks Korjust: Suur ja Väike. Suur on rikas, Väike vaene. Väike töötab Suurele, kui aga keegi küsib: „Kelle need prisked härjad?" saab ta vastuseks: „Omad, ikke omad."

„Aga kelle need uhked hooned?"

„Omad, ikke omad."

„Ja need suured põllud?"

„Omad, ikke omad."

Suur kuuleb Väikse vastuseid ja otsustab pimedas vihas viimase ära tappa. Et kuritöö jälgi varjata topib ta Väike-Korjuse vaati ning saadab merele. Must-Mart tuleb parajasti Virumaalt, kuuleb hädalise appihüüdeid, päästab mehe ning annab poole Suur-Korjuse vara talle. Akki sülle kukkunud vara teeb aga Väike-Korjuse ahneks. Ta hakkab veelgi enam mammonat ihaldama ja läheb viimaks nii kaugele, et isegi Must-Mardi kulda Tammiskilt kätte püüab saada. Nüüd ei mõista hiid nalja, hävitab ahnitseja kogu perega ja teeb ta eluhooned maatasa. Pallasmaküla lähedal Korjamäel on veel praegu Väike-Korjuse põlenud maja ase nähtav.

Kirikut Mart ei salli ja teeb sellepärast katset selle ust kinni müürida. Otsides parajat kivi leiab ta ühe Painase Langitänavalt, upitab turjale, ei jõua aga kaugele, sest koorem on hirmus raske ja variseb kandjat kaasa tõmmates maale tagasi. Mardi tagaotsa ase jääb kivisse, mille nimi: Lohukivi.

Teise ränimüraka kisub Mart välja Pullipangast ja paneb naisele põlle. Hoosäärel rebenevad aga kandja põllepaelad, kandam kukub vette ja Mare lööb oma nina selle vastu nii kõvasti ära, et veri voolama hakkab. Kivi ongi üleni punane ja kutsutakse Punakiviks.

Kolmanda sobiva kaljurahnu leiab Hiid Lehtmetsaküla põllult, ent viimase tõstmiseks on ta jõud napp. Mees vihastab ning virutab kivile vasaku jalaga hea hoobi. Veel tänapäeval seisab n.n. Päkakivi omal kohal ja selles lööja vasaku jala päka ase.

Pika otsimise peale läheb Mardil viimaks ometi korda leida paras kivi, mille ta seljas kannab kuni Seljamäeni. Siin heidab puhkama. Pulmalised pruutkirstuga sõidavad mööda, nende kisa ja hõisked segavad magaja und, Mart haarab pahameelega kivi ja lennutab selle rahurikkujaile sellise hooga järel, et see poolenisti maasse vajub. Tuntakse Kirstukivi nime all.

Must-Mardi laiali tassitud kive leidub Muhus veel mujalgi. Nii Tamsel Rahakivi, millel Mart raha lugenud ja Painase karjamaal Rinsi-kiriku tee ääres Pisaratekivi, kus Mare meest oodates istunud ja igavuse pärast nutnud. Mõlemal kivil on näha: ühel raha, teisel pisarate jäljed.

Kivarimetsa kannab vägilane kokku terveid kivikuhje kavatsusega neist ehitada endale vihusaun, mis teadmata põhjusel ometi jääb teostamata ja kivid lamavad Kivaril tänapäevani.

Väikeväina Saaremaa poolsele kaldale otse vastu Nautseküla hakkab Must-Mart kaevama põrgut, kuid vesi segab. Et vett kahe saare vahel vähendada asub hiid Muhust laevateed läbi kaevama. Alustab Igaküla Ekuarust ja tahab selle läbi saare Ahendaninani välja viia. Töö ei meeldi taevale. Pikne lööb laeva põlema ja surmab Mardi. Nii jäävad mõlemad algatused pooleli. Põri (põrgu) madal, vesine heinamaa, asub aga veel praegu omal kohal, samuti kaevaja poolt hunnikusse loobitud muld tuntud Kuutrimäe (Kuradimäe) nime all. Igaküla Ekuarus aga on näha laevatee, laeva ase ning masti auk. Samas asub ka Must-mardimägi, kuhu rahva jutu järgi Muhu muistne hiid maetud.

☆

Jaan Saartok, hüüdnimega Märka Jaan, sünd. 2. juulil 1864 Muhu-Tamsel, surn. 19. sept. 1951 Muhu-Tamsel, oli üks Muhu viimaseid ja omapärasemaid külalaulikuid, muistendite tundjaid, kelle abi vanade juttude, mälestusmärkide jne. kogumisel tarvitasid mitmed, nagu V. Grünthal-Ridala, M. Küla-Nurmik, V. Randmets j.t.

LÕPP

K

Jutuajamine Pe

Rootsis hästi tuntud

5.

Need asjad on nüüd mul dikettail kodus ja ma olen ha nud neid välja trükkima. S töö lõpetan arvatavasti sügis ja siis annan nad Bernard Ka ro'le Lundis läbilugemiseks. suri 27. aprillil ja seetõttu ei asja läbitöötamine lõpule dud. Kuid Kangro lubas aid Pärast ilmuks raamat Kirjan Kooperatiivi väljaandel e keeles".

„Sa oled siis konkreetse ot se teinud, et kirjutad ainult r si keeles?"

„Kirjanik peab kirjutama les keeles, mis tal on kõige rem. Minu kõige suupäras keel, minu töö-keel, on ro keel. See on üks päris terav tapuu, teenin sellega endale laami-mehena leiba. Kuid eesti keel ei ole kaugeltki täpne ja painduv."

„Sa tunned end siis rootsi janikuna?"

„Ma olen eestlane, aga ma olen rootsi kirjanik. See niisamuti, nagu sa võisid Eesti Vabariigi ajal näiteks E kodanik, aga juudi päritolu. võisid olla rahvuselt venelane või mistahes. Selles ju mi uudist ei ole. Eesti Vabariigis di ilmselt asja kohta palju raalsemaks, kui näiteks ollakse niliselt väga homogeenses R sis. Siin paistab see olevat reks uudiseks, et sa ei pruugi la üks ega teine, vaid võid mõlemad korraga."

„Kuna Rootsis elab nii p väliseesti kirjanikke — see o teatud mõttes pagulas-eesti kirjandus-keskus — siis taha küsida: Oled sa tunnetanud teiste eesti soost kirjanike k dust?"

— „Ma ei tea õieti. Näi on arutatud, et kas mind s vastu võtta Välis-Eesti Kirja Liitu. Ma pole selleks ku soovi avaldanud, aga ma kuulnud, et asja olevat main Ja olevat otsustatud, et ei teda võtta, sest ta ei ole eesti kirjanik, vaid hoopis r oma. Iseenesest on see otsu loogiline — ma ei olegi kirjanik". Mulle tundub siis mõned eesti kirjamehed on otsusega hästi rahul, sest langeb neil üks väga suur p leem õlgadelt, et ise otsus kumb ma olen.

Aga kadedusest ma ei Mul on raske sellist võima kadedust mõista, sest kui ke on väga ilusad silmad, siis saad sa sinna parata? Mõn kas kirja- või muusikakaasa sündinud — ja kui leiavad, et neil on võimalus kasutada, siis miks mitte? ned oskavad, teised ei miks sellepärast siis kade Ma elatan ju end reklaami-t Ma olen elukutselt rekl mees ja ma ei lähe kellelegi kima, et ma ka kirjanik ole ba sellepärast, et minu m kui sa oled kirjanik siis pe ikka päev läbi selle kirjan ga töötama. Seda ma ju e Ma olen vaba-aja kirjanik on jubedasti vedanud."

„Kas Rootsis on üldse dav olla täisajaliselt kirjani

Foto: Tommy Tomson

VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna
üldhuvide eest!

a on uus maailmarekord.
nesid USA 1768, Norra
8, N. Liit 1753. Individuaal-
oli parim H. Riederer 592
aga.
. Liidu naislaskurite kolmik
is kõik individuaalsed meda-
ja naiskondlikus arvestuses
di meistritiitel maailmarekor-
e 1767 silmaga, sellejuures
emuselt teine laskur oli 16-
ane.

Tamsel Rahakivi, millel
t raha lugenud ja Painase
amaal Rinsi-kiriku tee ääres
ratekivi, kus Mare meest
ates istunud ja igavuse pä-
nutnud. Mõlemal kivil on
a: ühel raha, teisel pisarate
d.
ivarimetsa kannab vägilane
ku terveid kivikuhje kavatsu-
neist ehitada endale vihu-
, mis teadmata põhjusel
ti jääb teostamata ja kivid
avad Kivaril tänapäevani.
äikeväina Saaremaa poolsele
ale otse vastu Nautseküla
kab Must-Mart kaevama
gut, kuid vesi segab. Et vett
e saare vahel vähendada asub
Muhust laevateed läbi kae-
na. Alustab Igaküla Ekuárust
ahab selle läbi saare Ahen-
nani välja viia. Töö ei meel-
aevale. Pikne lööb laeva põ-
a ja surmab Mardi. Nii jää-
mõlemad algatused pooleli.
i (põrgu) madal, vesine hei-
naa, asub aga veel praegu
al kohal, samuti kaevaja
lt hunnikusse loobitud muld
tud Kuutrimäe (Kuradimäe)
e all. Igaküla Ekuarus aga
näha laevatee, laeva ase ning
sti auk. Samas asub ka Must-
rdimägi, kuhu rahva jutu jär-
Muhu muistne hiid maetud.

★

Jaan Saartok, hüüdnimega
rka Jaan, sünd. 2. juulil 1864
uhu-Tamsel, surn. 19. sept.
51 Muhu-Tamsel, oli üks Mu-
viimaseid ja omapärasemaid
alaulikuid, muistendite tund-
d, kelle abi vanade juttude,
lestusmärkide jne. kogumisel
vitasid mitmed, nagu V.
ünthal-Ridala, M. Küla-Nur-
k, V. Randmets j.t.

LÕPP

kirjandus • kunst • muusika

Jutuajamine Peeter Puide'ga

Rootsis hästi tuntud Eesti päritoluga kirjanik vestleb oma tööst

5.

Need asjad on nüüd mul lindikettail kodus ja ma olen hakanud neid välja trükkima. Selle töö lõpetan arvatavasti sügiseks ja siis annan nad Bernard Kangro'le Lundis läbilugemiseks. Isa suri 27. aprillil ja seetõttu ei ole asja läbitöötamine lõpule viidud. Kuid Kangro lubas aidata. Pärast ilmuks raamat Kirjanike Kooperatiivi väljaandel eesti keeles".

„Sa oled siis konkreetse otsuse teinud, et kirjutad ainult rootsi keeles?"

„Kirjanik peab kirjutama selles keeles, mis tal on kõige parem. Minu kõige suupärasem keel, minu töö-keel, on rootsi keel. See on üks päris terav riistapuu, teenin sellega endale reklaami-mehena leiba. Kuid mu eesti keel ei ole kaugeltki nii täpne ja painduv."

„Sa tunned end siis rootsi kirjanikuna?"

„Ma olen eestlane, aga jah, ma olen rootsi kirjanik. See on niisamuti, nagu sa võisid olla Eesti Vabariigi ajal näiteks Eesti kodanik, aga juudi päritolu. Ehk võisid olla rahvuselt venelane — või mistahes. Selles ju midagi uudist ei ole. Eesti Vabariigis oldi ilmselt asja kohta palju liberaalsemaks, kui näiteks ollakse eniliselt väga homogeenses Rootsis. Siin paistab see olevat suureks uudiseks, et sa ei pruugi olla üks ega teine, vaid võid olla mõlemad korraga."

„Kuna Rootsis elab nii palju väliseesti kirjanikke — see on ju teatud mõttes pagulas-eestlaste kirjandus-keskus — siis tahaksin küsida: Oled sa tunnetanud ka teiste eesti soost kirjanike kadedust?"

— „Ma ei tea õieti. Näiteks, on arutatud, et kas mind saaks vastu võtta Välis-Eesti Kirjanike Liitu. Ma pole selleks kunagi soovi avaldanud, aga ma olen kuulnud, et asja olevat mainitud. Ja olevat otsustatud, et ei saa teda võtta, sest ta ei ole mingi eesti kirjanik, vaid hoopis rootsi oma. Iseenesest on see otsus ju loogiline — ma ei olegi „eesti kirjanik". Mulle tundub siiski, et mõned eesti kirjamehed on selle otsusega hästi rahul, sest siis langeb neil üks väga suur probleem õlgadelt, et ise otsustada, kumb ma olen.

Aga kadedusest ma ei tea. Mul on raske sellist võimalikku kadedust mõista, sest kui kellelgi on väga ilusad silmad, siis mida saad sa sinna parata? Mõnel on kas kirja- või muusika-anne kaasa sündinud — ja kui nad leiavad, et neil on võimalus seda kasutada, siis miks mitte? Mõned oskavad, teised ei oska, miks sellepärast siis kade olla? Ma elatan ju end reklaami-tööst. Ma olen elukutselt reklaamimees ja ma ei lähe kellelegi kelkima, et ma ka kirjanik olen. Juba sellepärast, et minu meelest kui sa oled kirjanik siis peaksid ikka päev läbi selle kirjandusega töötama. Seda ma ju ei tee. Ma olen vaba-aja kirjanik, kel on jubedasti vedanud."

„Kas Rootsis on üldse mõeldav olla täisajaliselt kirjanik?"

„On mõeldav küll. Siin on võibolla 20—30 kirjanikku, kes end kirjutamisest elatavad. Aga nad ei ela kaugeltki nii hästi, kui seda üks edukas reklaamimees võib teha. Näiteks mul on 5 autot, 5 paati, suur maja, perekond ja isegi kass. Osa asju on küll päritud — aga kirjanikuna ei saa endale keegi sellist elatisstandardit lubada."

„Mind huvitab asjaolu, et Sa tõlkisid Mati Undi romaani. See näitab, et sa siiski tunned mingisugust huvi ka eesti kirjanduse vastu."

„Muidugi. See on ju ainult õiglane — oleks Eestis poliitiline olukord teistsugune, oleks sidemed Eesti ja välismaade, seega ka Skandinaavia riikide, vahel olnud päris tihedad. Meid oleks kahtlemata Euroopas ja kogu maailmas rohkem tuntud oma teatri, literatuuri, teadlaste ja nii edasi poolest. Mida ma tahan öelda on see, et sa ei pea mitte alati ajalööga leppima nii nagu ta on. Seda saad sa mõnikord isegi veidi muuta. Ma olen nüüd oma väikese algatuse teinud ja ma loodan, et selle tõttu ka teised taipavad — see ei olegi nii pagana raske. Suletud ukse saab siiski lahti muukida — kas nii või teisiti."

„On sul veel kavas tõlketöid teha?"

„On küll. „Free Press" sooviks, et ma tõlgiks veel Viivi Luige „Seitsmenda rahukevade". Pidime seda isaga koos tegema, aga nüüd pean üksi asjaga hakkama saama. Viivi Luik teatas mulle Ivo Iliste kaudu, et ta soovib minuga kontakti. Siis sõlmisime selle tõlketöö kohta lepingu ja arvatavasti ilmub see järgmisel aastal. Rootsi raadiomehed käisid aprillikuus Eestis materjali kogumas ja see saadetakse nüüd varsti eetrisse. Tutvustatakse Viivi Luike, Jaan Kaplinski't ja veel teisigi, nagu Sigitas Geda't, kes on Leedu luuletaja. See kõik ei oleks rootsi publikule nii vastuvõetav, kui ei oleks hiljuti juba nii palju materjali Baltimaade kohta ilmunud. Ma usun, et rootsi ühiskond on nüüd palju teadlikum Baltikumi olukorrast kui näiteks viis aastat tagasi."

„Mainisid enne, et su romaani auhindamine andis Sulle teatud „võimupositsiooni". Mida sa kavased sellega siis teha, nüüd kui oled niiöelda „rambivalguses" kirjanik?"

„Katsun edaspidigi Rootsi avalikkusele teatavaks teha neid probleeme, mis Eestis ja teistes Baltimaades eksisteerivad. Võibolla aitab see ka pisut kodueestlasi. Vene kultuur on seal eesti kultuuri võibolla kui mitte päris ära tapmas, siiski vähemalt väga häirimas. Kui ma saan seda survet veidi kergendada oma tegevuse tõttu Rootsis, siis loodan et venelased ei julge endale seal jumalteab mida enam lubada. Paistab, et nad siiski hoolivad sellest, mis neist välismail arvatakse. Kuna ma olen siin teatud määral nüüd „avalik tegelane", siis on minu kohus aidata selgitada, miks me siin oleme, miks me koju tagasi ei saa pöörduda ja mis seal praegu toimub. Loodan, et 20—30 aastat edasi ei ole see enam vajalik — kuid tänapäeval veel on."

„Noh, tänan väga — Sa oled hea ja väga elokventne intervjuu-objekt. Keerame siis seks korraks masina kinni ja räägime veidi erajuttu ka."

Margus Jukkum

MAARJAMAA kirjastusel ilmus

ILOMAILE

Eesti rahvalaulud ingliskeelses tõlkes koos kommentaaridega.

Köites, 366 lk. Hind $35.— pluss saatekulu $1.—

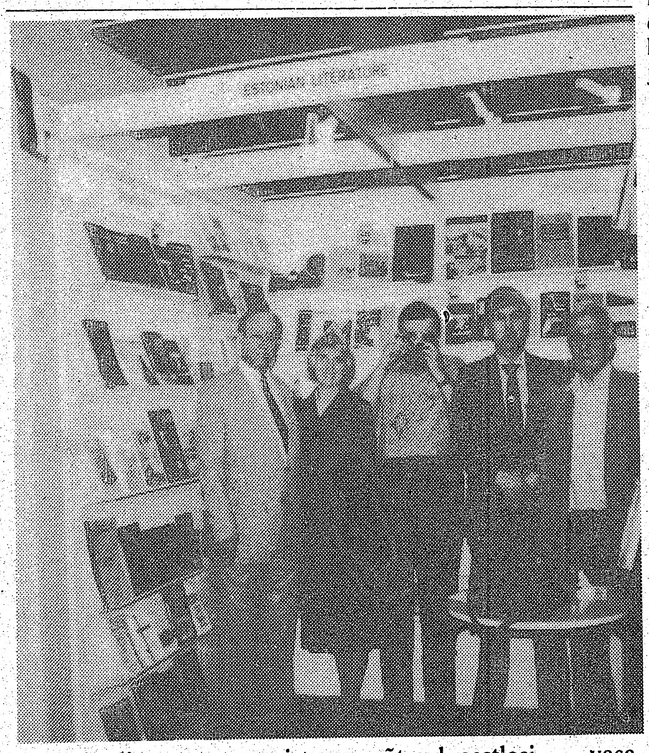

Frankfurdi raamatumessist osa võtnud eestlasi — vasakult Ruudi Ruus, tundmatu daam, Einar Sanden (Boreasi omanik), siis Heikki Tann ja Heiki Martveli.

Foto: Daisy Martveli

„Boreas Publishing House" nimelise eesti kirjastuse väljapanekud Frankfurdi raamatumessil. Kirjastus asub Cardiffis, Suur-Britannias. Foto: Daisy Martveli

Lääne-Saksamaa raamatunäitusel

Rahvusvaheline Raamatumess Frankfurdis 1.—6. oktoobril

Frankfurdis on teatavasti igá-aastaseks ürituseks rahvusvaheline raamatumess. Tänavusest messist võttis osa 6920 kirjastust 84-st riigist, kusjuure oli välja pandud 320.000 ühikut.

Nendest olid 92.000 ühikut esitrükised, mis olid välja pandud järgmistes sektsioonides: Ilukirjandus, usk, laste- ja noorsooraamatud, teadus ja tehnika, kooliõpikud, kunst, maakaardid ja reisijuhised.

Paljud riigid olid esindatud oma rahvuslike stendidega; nende hulgas oli ka Vaba Eesti kirjanduse väljapanek enam kui 200 ühikuga, millest 15 olid esitrükised. Trükised olid nii eesti, inglise, saksa, rootsi kui ka soome keeles. Samuti oli esindatud eesti stendis läti-, leedu- ja venekeelseid raamatuid, mis on kirjastatud vabas Läänes.

Võrdluseks olgu öeldud, et N. Liidu stendis oli välja pandud ainult 6 eestikeelset raamatut. Need olid „August Roosileht, ühe kunstniku biograafia"; Willem Raami „Exlibris ja Evald Okas"; — siis Friedebert Tuglase auhinnaga premeeritud töid raamatus „Novellikogu"; pildialbum „Tallinn", Eesti Nõukogude Entsüklopeedia uue sarja I köide; ja pildialbum „Nõukogude Eesti".

Inglise keeles olid välja pandud järgmised eesti autorite teosed: Lilly Promet'i „Ühe suve akvarellid"; Mari Saad'i „Mis me teeme oma emaga?"; Ivan Käbin'i „Eesti, üks ühinenud vabariikidest"; ja teaduslik „Tartu ülikooli ajalugu". Saksa keeles oli Eno Raua „ Kolm lõbusat semu", I, II ja III osa; vene keeles Aime Beekman'i „Mirjami triloogia" — seega kokku 14 raamatut okupeeritud Eestist.

Vaba Eesti kirjanduse-stendis oli välja pandud rohkem kui 30 raamatut, mis on kirjutatud selliste kodumaal tunnustatud autorite poolt nagu Handо Runnel, Arvo Valton, Mait Metsanurk, Einar Maasik, Teet Kallas, Mati Unt, Heino Toming ja veel paljud teised.

Eesti Kirjanduse väljapanekud „Hallis nr. 4" olid pidevalt hõivatud raamatumessi külastajate poolt.

Nende hulgas olid paljud kirjastajad mitmest riigist, kes olid huvitatud eesti kirjandusest — maadelt nagu Taani, Soome, Norra, Inglismaa, Rootsi, Sri Lanka, USA, Kreeka, Itaalia, Prantsusmaa, Iisrael ja Mehhiko. Enamus neist tundis ka huvi Eesti Vabariigi peakonsuli Ernst Jaaksoni brozhüüri vastu „Eestlaste võitlus vabaduse eest" ja konsul Aarand Roosi teose vastu „Eesti rahvas on võitmatu". Mõlemad trükised on ingliskeelsed. Eesti stendis olid ka voldikud USA Eesti Rahvusnõukogult ja Saksamaa Eestlaste Keskkomiteelt.

Praegu on käsil Robert Raidi romaani „Kui nõukogudelased tulid" tõlkimine ühe Põhja-Euroopa rahva keelde ja raamatu sealne kirjastamine.

Frankfurdi tänavune raamatumess oli eriti edukas Eesti ja eesti rahva kui ühe vanima Euroopa kultuurrahva tutvustamisel — eriti rõhutades seda tõika, et meie, eestlased, ei ole alistunud ning meie võitlus kestab edasi, vabaduse ja iseseisvuse nimel!

Heikki Tann

Aarand Roos
„RÄNDAMAIE"
Luuletuskogu
$6.— + saatekulu 70 c

Gaider Liis Juske mälestuseks

„Mu sünnimaa, ma näen Sind
suvepäikeses
ka sis kui väljas talveöö on
karm
Ma tean, et suurus sageli on
väikeses
ja katsumistes selgub õige
arm."

Need Bernard Kangro luuletuse read kaunistavad Liis Juske märkmiku esikülge. Nendes ridades avaldatud mõte oli selle silmapaistva eesti naise, pedagoogi ja teeneterohke gaidijuhi elu juhtkirjaks.

Gdr. Liis Juske sündis 22. oktoobril 1899 Tartus, Eestis. Käis Tapal algkoolis, mille lõpetas 1912. Eestis valitseva tsarivõimu poolt kehtiva venestamisesurve tõttu toimus õppetöö vene keeles. Ta jatkas oma õpinguid Tartus, Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumis. Ainetest meeldisid talle kõige enam eesti keel ja joonistamine. Gümnaasiumi lõpetades tahtis Liis õppida mäeinseneriks, kuid oma lugupeetud ja armastatud õpetaja ja koolijuhataja, Peeter Põllu, soovitusel õppis keskkooliõpetajaks.

Peale kursuse lõpetamist 1923 asus ta Valka gümnaasiumiõpetajaks, kus ta õpetas eesti keelt ja võimlemist, olles õpilaste poolt väga armastatud ja respekteeritud pedagoog. Täis idealismi sukeldus ta ka õpilaste isetegevusse ja liitus gaidlusega, nii et isiklikuks eluks jäi vähe aega. Varsti sai temast Valga Maleva vanem ning Eesti Gaidide Peastaabi liige, kuhu ta kuulus Eesti Gaiderite Kogu juhatajana. 1938 Leedus peetud juubelilaagrist võttis osa 20-liikmeline eesti esindusüksus, mida juhtis gdr. Juske. Ta oli ka eesti esindusüksuse vanemaks, mis viibis 1939 Ungaris peetud ülemaailmses laagris. Siis kui Eesti oli võõraste võimude poolt okupeeritud, suleti gaidide liikumine. Aga ka siis jäi Liis Juske truuks oma ideedele ja tõekspidamistele ning pühendas oma aega võimaluste piirides eesti noortele.

Põgenikuteekond viis teda Saksamaale, kust ta üle Taani 1947 pääses Rootsi. Seal asus ta kohe eesti gaidlust eest vedama Rootsis asuva Eesti Gaiditöö Keskuse juhina. Aastal 1949 asutati Eesti Gaidid Paguluses Keskbüroo, mille juhiks sai gdr. Liis Juske. Keskbüroo juhina organiseeris ta eesti gaidlust üle terve vaba maailma. 1949 peeti Rootsis esimene eesti gaidide suurlaager, Ömmern, mille juhiks oli Liis. Samuti võttis ta juhtivalt osa teisest Rootsis peetud gaidide suurlaagrist, Ülemiste, 1952.

Järgmisel aastal asus ta Kanadasse, kus kohe asus juhtivalt eesti gaidlust arendama, nii siin kui ka Ameerika Ühendriikides. 1964 valiti gdr. Juske Eesti Gaidide Malev Kanadas vanemaks, hiljem auvanemaks, kelleks ta ka oli kuni oma surmani, 22. juulil 1986 Torontos.

Armas Liis. Sind jäävad leinama tuhanded eesti gaidid üle terve maailma, kelle elu Sa oled rikastanud ja aidanud õigele teele seada. Leinama jäävad Sind eesti noored, kellele Sa olid suur eeskuju, juht ja hea sõber.

Sina kuulusid sellesse eestlaste generatsiooni, kelle osaks sai noore Eesti Vabariigi ülesehitamine pärast Vabadussõja võidukat lõppu. Selle generatsiooni osaks, kahjuks aga, sai ka kaks laastavat maailmasõda ja Eesti Vabarigi hävitamine. Nendest kogemustest arenes Sinu sügav ja siiras isamaa-armastus, nendest kogemustest jäid Sulle need kõige põhilisemad inimväärtused, mis nii ilusasti on väljendatud gaidiseadustes — armastus Jumala, isamaa, ligimeste ja loodu-se vastu.

Olles nii eesti kui ka välis-eesti gaidluse juhtivaks isiksuseks, andsid Sa sellele liikumisele hea tooni ja suure lugupidamise. Tuhanded praegused eesti emad on andnud ja annavad edasi oma lastele neid tõekspidamisi, mida Sina aitasid juurutada eesti gaidide noortesse hingedesse. Need on tõekspidamised, mis on vajalikud inimese harmooniliseks arenemiseks. Need on tõekspidamised, mis viivad inimese oma juurte juurde ja annavad hingelist tasakaalu.

Kõik eesti gaidid, kes on kogunenud meie kauni lipu alla jätavad Sind jumalaga Marie Underi sõnadega:

„Ühine on meie saatus,
üks me algus, üks me lõpp
ja kui käes on viimne vaatus
kestab veel me kokkulepp,
et me ikka jäänud ühte."

Inga Toomes, gdr.

Foto: Helju Salumets

Grupp Eesti Invaliide Toetava Naisringi liikmeid suvisel väljasõidul Ontario Place'is. 1. rida: Õie Türk, Juta Kübarsepp, Alvine Toots, vankris tulevane model Kaili Lupp, Helgi Sooaru. 2. rida seisavad: Ann Pajuäär, Ilse Härm, Ene Paulus, Helma Jürima, Linda Kirs, Magda Kivilo, Ellen Kruusement, Aino Laanep, Maiki Andre-Lupp.

Eesti Invaliide Toetava Naisringi moenäitus läheneb

Juba on õhus sügisehõngu. On kätte jõudnud meie tegevuse kõige töörikkam aeg — moenäituse korraldamine. See traditsiooniks kujunenud näitus on juba arvult 17-nes. Mõnikord juba kipume väsima, aga virgume ruttu, teades, et meie tööd vigastatud sõjamehed väga kõrgelt hindavad. Seda kogesime möödunud suvel Heidelbergis peetud sõduriõhtul, kus meie naisringi liikmeid soojade sõnadega ja rohkete lilledega austati. Oleme vist ainukene organisatsioon, kes sõduriõhtut tõhusa majandusliku panusega toetas.

Paari viimase aasta jooksul oleme suutnud tänuvõlga meie vigastatud sõjameeste vastu $12.000 võrra vähendada. Osa sellest summast kulutasime möödunud suvel Heidelbergis toimunud sõduriõhtu korraldamiseks, osa ESTO '84 aktsiooniks.

Tahan siinjuures tänada meie ürituste iga aastaseid külastajaid ja rahalisi annetajaid. Ilma teie abita oleksid summad olnud palju väiksemad.

Olgugi, et Saksamaal elavad sõjainvaliidid on juba jõudmas pensioniikka ja nende elu rohkem stabiliseerunud, annab siiski teadmine, et üks grupp eesti naisi on võtnud oma südamesihiks abistada sõjas vigastatud kangelasi, neile erilist elurõõmu. Meid isegi nimetatakse seal „meie Toronto daamideks".

Oli väga liigutav vestelda nii mitme sõjamehega nende elumuredest- ja rõõmudest. Oleme tänulikud ja uhked meie modellidele, kes on ohverdanud tohutu palju vabu tunde, et esitada publikule uudset ja ajakohast.

See töö ei ole mitte nii kerge nagu ta ehk paljudele näib. Raskused ületatakse sõbralikult üksmeelses koostöös.

Moenäitus toimub 2. novembril kell 3 p.l. Eesti Maja suures saalis. Piletid on saadaval pr. Evi Moks'ilt tel. 622-4757.

Kunstilist külakosti on lahkelt lubanud pr. Irene Loosberg koos Asta Ballstadt'iga. Rõõmustame juba ette.

Soovime teid kõiki näha moenäitusel.

H. S.

Uus leer algas

Pühap., 19. okt. algas uus leerikursus Pectri kirikus. Palume leerilapsi registreerida õpetajate juures. Leerikursus peetakse eesti keeles ja neile, kes seda vajavad inglise keeles. Leerilaste õnnistamine on pühapäeval, 3. mail 1987.

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Toronto Mafiast

Hiljuti ilmus meie lehes kokkuvõte USA mafia-perekondadest ja nende tegevusest. Nüüd on päevakorrale kerkinud ka Toronto mafia-perekonnad. Nimelt tahab ka üks siinne endine mafia-käsilane oma elamustest raamatu välja anda ja teda intervjueeriti hiljuti ta raamatu tutvustamiseks. Endine „Saatana väljavalitute" (Satans Choice) mootorratta-jõugu liige ja mafia palgamõrvar Cecil Kirby, kes nüüd muudetud nimega „põranda all" elab kirjutas autobiograafilise raamatu „Mafia assassin" (Mafia mõrvar), milles ta paljastab Toronto (ja ka ülejäänud Ontario) mafiaperekondade tegevust.

Nüüd 35-aastane Cecil Kirby kinnitab, et Ontario ehitustööstus on täis kurjategijaid ja korruptsiooni. Ta tahab, et avalikkus aru saaks, kuidas mafia-meestega tuleb ümber käia.

„Nad tuleb käpuli lüüa, siis neile jalaga tagumikku anda ja vangi virutada," ütleb Cecil.

Cecil Kirby, kes „palgasõdurina" end Kalaabriast pärit Toronto mafiaperekonnale Commisso'dele välja üüris, kukkus politseivõimude kätte ühe Hiinalinna restorani õhkimise eest.

Restoraniköögis töötanud kokk sai plahvatusel surma. Kirby kinnitab, et see oli õnnetus — ta ei teadnud, et keegi veel nii hilja restoranis viibis. „Ma pean selle veresüüga elama," ütleb Kirby nüüd. Igal juhul sattus ta selle atentaadi tõttu politseivõimude pihku ja selle asemel, et eluks ajaks „istuma" minna, otsustas ta hoopis „piiksujaks" hakata. Talle kleebiti mikrofon rinnale ja kaks aastat võttis ta Commisso'de tööd ja tegevust audio-lindile. Tema mafia-poolsecks peaülesandeks oli ehitustöödel silma peal hoida ja ettevõtjate käest „kaitsesummasid" (protection-money) sisse nõuda. Kes ei maksnud, sel murti mõlemad säärcluud. Kui ta ikka veel kõhkles, lendasid ta kontoriruumid õhku. Ja nii edasi . . .

Kuid Kirby paljastuste tagajärjel läksid kõik neli Commisso venda „istuma". Ka mitmed teised sulid, kes Racco ja Commisso Kalaabria-mafia perekondade juurde kuulusid, pidid kas „hüppesse minema", või nad maandusid vanglas. Seetõttu olevat praegu Kirby vastu „lahtine kontraht" väljas, see tähendab et ta on mafia poolt likvideerimiseks märgitud ja igaüks, kes selle töö ära teeb, võib sada tuhat dollarit sisse kasseerida. Kuid seni ei ole see neil veel õnnestunud, sest nagu öeldud, elab Kirby „põranda all" ja teda kaitseb ta uus, politseivõimude kaudu saadud identiteet. Kuid nüüd, oma raamatu publitseerimiseks, on ta nähtavasti julgenud avalikkuse ette ilmuda ja see võib talle saatuslikuks saada. Ta paistab riskist teadlik olevat, kuid kinnitab, et vaikselt elamine on igav. Praegu töötavat ta, tema sõnul „ühe Põhja-Ameerika politseiüksuse teenistujana", kes end allmaailma ringkondadesse sisse on töötanud ja sealt politseile tarvilikku info't muretseb.

Ta kiidab USA „tunnistajatekaitse" programmi, mis sadu peatunnistajaid on „ümber istutanud". See olevat palju parem ja põhjalikum kui vastav Kanada programm; see olevat föderaalvalitsuse ja mitte kohalike politseivõimude käes ja seetõttu toovat see seal palju rohkem tähtsaid tunnistajaid esile kui siin maal toimub.

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa
eesti keele säilitamisele!

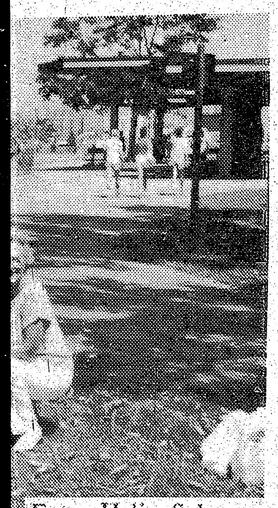

Foto: Helju Salumets

jasõidul Ontario Place'is.
levane model Kaili Lupp,
e Paulus, Helma Jürima,
Maiki Andre-Lupp.

S LTD., BROKER
E, TORONTO

kkuvõte USA mafia-pere-
Nüüd on päevakorrale
konnad. Nimelt tahab ka
oma elamustest raama-
iti hiljuti ta raamatu tut-
väljavalitute" (Satans
a mafia palgamõrvar Ce-
mega „põranda all" elab
tu „Mafia assassin" (Ma-
Toronto (ja ka ülejäänud
vust.

l läksid kõik neli Commisso
da „istuma". Ka mitmed tei-
sulid, kes Racco ja Commis-
Kalaabria-mafia perekondade
de kuulusid, pidid kas „hüp-
e minema", või nad maan-
d vanglas. Seetõttu olevat
gu Kirby vastu „lahtine
raht" väljas, see tähendab
on mafia poolt likvideerimi-
märgitud ja igaüks, kes sel-
öö ära teeb, võib sada tuhat
arit sisse kasseerida. Kuid se-
i ole see neil veel õnnestu-
sest nagu öeldud, elab Kir-
„põranda all" ja teda kaitseb
uus, politseivõimude kaudu
ud identiteet. Kuid nüüd,
raamatu publitseerimiseks,
a nähtavasti julgenud avalik-
ette ilmuda ja see võib talle
uslikuks saada. Ta paistab
st teadlik olevat, kuid kinni-
et vaikselt elamine on igav.
gu töötavat ta, tema sõnul
Põhja-Ameerika politseiük-
teenistujana", kes end all-
ilma ringkondadesse sisse on
anud ja sealt politseile tarvi-
info't muretseb.
a kiidab USA „tunnistajate-
se" programmi, mis sadu
unnistajaid on „ümber istu-
d". See olevat palju parem
põhjalikum kui vastav Kana-
programm; see olevat föde-
valitsuse ja mitte kohalike
scivõimude käes ja seetõttu
at see seal palju rohkem
said tunnistajaid esile kui
maal toimub.

Armast õde

HELGI TILK'a

mälestab

vend KALJU perekonnaga Pärnus

VARALAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT

HELGI TILK'a

neiuna SOOVÄLI

sündinud 24. märtsil 1925 Pärnus
surnud 20. oktoobril 1986 Torontos

mälestab sügavas leinas

abikaasa ALEKSANDER

Olgu Sulle kerge võõra maa muld!

Mälestame kurbuses

HELGIT

ja avaldame kaastunnet SASSILE

Vaikses leinas

ENE ja ALF

KALLIS TÄDI

HELGI

meie mõtted on alati Sinuga!

Sügavas leinas

MATI ja ANDRES

Ootamatult lahkus meile kõigile armas sõber

HELGI TILK

Mälestavad leinas

LAINE ja ELMAR HERMAN
TIIU ja WALTER IVANYK
LIINA ja LEO KALM
ELLA ja NESTOR KASEMETS
MIA ja ILMARI KOLSI
EVA ja ABEL LEE
MARGARET ja MARGUS LEE
LEIDA ja JUHAN LÄTE
SULVI ja JAAN MIGLAI
KALLI ja HEINO PÄRN
VAIKE ja MARI SÄGI ja IAN

ARMAST KASUÕDE, HEAD SÕPRA JA TÄDI

HELGI TILK'a

mälestavad kurbuses

MALLE, JAKOB ja SUSAN Vancouveris
ristitütar KATI lastega Collingwoodis

Oma kallist kasutütart

HELGI TILK'a

mälestab kurbuses

MAMMI

Kallist

HELGIT

mälestavad leinas

UNO ja MARJU

Eestlaste delegatsioon sõidab Viini

Viinis 4. novembril algava Helsingi konverentsi järelkonverentsile sõidab eestlaste delegatsioon, kes Annangasse 20 asuvas hotellis oma peakorteri avavad, mis jääb sinna kolmeks nädalaks — 27. okt. kuni 14. novembrini.

Delegatsioonis osalevad Lembit Savi ja Mäido Kari ÜEKN-ist, J. Sinisaar ja Mari-Ann Rikken ERKÜ-st ja Laas Leivat EKN-ist.

Pühapäeval, 3. novembril leiab aset Balti ÜEKN-i poolt korraldatud pressikonverents kohaliku Pressiklubi „Concordia" ruumes. 4. novembril on ette nähtud demonstratsioon, millest tuleb osa võtma ka hästituntud Rootsi poliitikategelane Per Ahlmark. Samal päeval toimub Viinis baltlaste ekumeeniline jumalateenistus.

5. novembril toimub sümpoosion teemal „Balti riikide okupatsiooni mõju Euroopale". 6. nov. toimub Läti Noorte poolt korraldatud demonstratsioon Igalina jõujaama ehitamise vastu protestimiseks. 7. nov. on lätlaste Vabadus-aastapäeva-aktus.

Kahtlemata kuuleme me lähemas tulevikus enamat meie delegatsiooni tegevuse kohta Viinis. Loodetavasti lastakse neid vaatlejaina kongressile sisse. Teatavasti keelustati Nõukogude Liidu delegatsiooni nõudel möödunud aastal Ottawas toimunud inimõiguste-konverentsil reporterite ja pealtvaatajate sissepääs konverentsile.

Kallid sõbrad

Meie armastus ja tänu teile teie osavõtu ning kaastunde eest meie isa ja kalli abikaasa igavesele puhkusele saatmisel.

Evelyn Koop ja lapsed

Südamlik tänu kõigile, kes meie armsa abikaasa ja isa

THEODOR WOMPA

leinateenistusest osa võtsid ja temale kaunite lilledega ja mälestuskuulutustega lugupidamist avaldasid.

Täname Eesti Kaubalaevastiku Juhtkonna Koondis Torontos liikmeid, kes lahkunu oma traditsioonilisest sõprusringist kapt. Jako Luide liigutava sõnavõtuga igavikuteele saatsid. Siiras tänu õp. Edgar Heinsoole ja org. dr. Roman Toile ja kõigile lähedal ja kaugel, kes meile kirjateel, lilledega ja isiklikult kaastunnet avaldasid ja meile toeks olid meie leinas.

Sügavas tänutundes

HELJO ja URMAS WOMPA

R.S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

UNUSTAMATA ARMAST ABIKAASAT, HEAD ISA,
VANAISA JA VANA-VANAISA

JOHANNES VÄLI't

sündinud 28. mail 1898 Hiiumaal
surnud 20. oktoobril 1986 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa LISETTE
tütred ASTRID ja LILLE abikaasadega
tütretütar MARGARET
tütrepoeg JAAN abikaasa SHARONIGA ja perekond
tütrepoeg ROBERT abikaasa ANNEGA ja perekond

Jehoova on mu karjane.

ARMAST SÕBRANNA ISA JA HEAD SÕPRA

papa JOHANNES VÄLI't

sündinud 28. mail 1898 Hiiumaal
surnud 20. oktoobril 1986 Torontos

mälestavad

AINO ja EEDI
HARRY
EDGAR ja KEVIN
ILMAR perekonnaga

Mälestus ei kustu iial.
Puhka Jumala rahus!

ARMAST

HARRI TOI'd

surnud 19. oktoobril 1986 Torontos

mälestavad kurbuses

IRA
LAPSED, LAPSELAPSED
MINIA ja VÄIMEHED

Laula inglitega!

Armast vilistlast

HARRI TOI'd

sündinud 13. juulil 1919 Viljandimaal
surnud 19. oktoobril 1986 Mississaugas

mälestb leinas

Korporatsioon VIRONIA

Korporatsioon VIRONIA lugupeetud vilistlast

HARRI TOI'd

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

Lugupeetud teenelist liiget
ja endist koorijuhti

HARRI TOI'd

mälestab sügavas leinas

TORONTO EESTI MEESKOOR

Leinateateid

USA-s Buffalos suri 22. augustil Alice Niljanda Vares, neiuna Mentak, sündinud 26. veebruaril 1909 Vihulas.

Armast papat

JOHANNES VÄLI't

mälestavad kurbuses

ÜLO KÕRGEMÄGI perekonnaga
PEEP KÕRGEMÄGI perekonnaga

Armast

JOHANNES VÄLI't

mälestavad leinas

IRMA ja JULIUS VEEVO
HELMI ja VILBERT TÜLL
ILSE ja MEINHARD ÜKSIK
EDNA ja EDGAR LIIK
MARIA TIKKER
ALVIINE VÄHI
AADO ALFRED
perekondadega

Armast sugulast

JOHANNES VÄLI't

mälestavad leinas

NAIMA UUS abikaasaga
AMILDE VIIN Rootsis

Armast

JOHANNES VÄLI't

mälestavad

ARVED ja VALVE JAAMUL
EDUARD LIIVOJA ja ÕIE
AUGUST LIIVOJA abikaasaga

Meil pole siin jäädavat linna,
vaid meie otsime tulevast.
Hebr. 13, 14

Kauaaegset head tuttavat

JOHANNES VÄLI't

mälestavad sügavas leinas

LINDA ja HEINO PÜSSA
TIINA ja WILLIAM GRIFFIN
GARMEN JOHANSON USA-s

HAUAPLATSID JA LEINAMÜÜRID EESTLASTELE YORK KALMISTUL

Oktoobri lõpuni on veel saadaval hauaplatse ja leinamüüre eestlaste osasse York kalmistul. Informatsiooniks palume helistada õp. Udo Petersoole teisipäeval 6—8 õ. ja neljapäeval 2—8 õ. tel. 923-5172

TINA

Sind mäl

HE

Avaldame siirast kaastunnet HE
perekonnaga tema ema

TINA PE

surma p

ERIKA
VASILI
KUSTA
RUDI M
AILI SI

Armast õemeest

JOHANNES

sündinud 12. detsem
surnud 10. septembri

mälestavad

AUGUST
EDUARD ja

Surmale suikunu

HEL

sündi

Sind mälest
sügava

Puhka rahus!

Lugupeetud ja armast klubiliige

TEREESE

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄ

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

TINA PETERS

Sind mälestavad leinas

HENNO ja LYDIA JÕGEVA

Avaldame siirast kaastunnet HELGI OTSALE perekonnaga tema ema

TINA PETERS'i

surma puhul

ERIKA KÄÄRAMEES
VASILI LEPMETS abikaasaga
KUSTAS LIIVAMÄGI abikaasaga
RUDI MEEMAN abikaasaga
AILI SILM

Armast õemeest

JOHANNES ÕUNAPUU'd

sündinud 12. detsembril 1912 Ridalas
surnud 10. septembril 1986 Haapsalus

mälestavad

AUGUST
EDUARD ja JOHANNES perekondadega

Surmale suikunud väga armas

HELGA LAPPO

sündinud HENDRIKSON

Sind mälestan vaikses leinas ja avaldan sügavat kaastunnet omakstele

Puhka rahus! HILDA LUUKAS

Lugupeetud ja armast klubiliiget

TEREESE VUKS'i

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 537-0996
IGAL ALAL

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav läänepool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Rääkitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:
aastas $62.— pluss saatekulu $45.—, kokku $107.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $23.—, kokku $57.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $11.50, kokku $29.50

USA-s:
aastas $62.— pluss saatekulu $49.—, kokku $111.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $25.—, kokku $59.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $13.—, kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Neljapäeval, 23. oktoobril 1986 — Thursday, October 23, 1986

VALVEARST NÄDALALÕPUL

25. ja 26. oktoobril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

1. ja 2. novembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

8. ja 9. novembril
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

15. ja 16. novembril
dr. H. Tari, tel. 224-0402

KONDOMIINIUMID MÜÜGIKS

Meie võtame sooviavaldusi 1 või 2 magamistoaga kondomiinium-korteritele Thunder Bays.

Informatsioon:

Thunder Bay Finlandia Center Inc.
109 Secord St. Thunder Bay, Ont. P7B 3C8
Tel. (807) 344-5465

Lilleäri Torontos vajab
äriteenijat
Inglise keele oskus vajalik. Informatsiooniks helistada 466-1502 — küsida INTA

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

N. Liit maksab kallilt ameeriklaste väljasaatmise eest

Möödunud nädalalõpul teatas N. Liidu välisministeerium, et sealt saadetakse välja viis USA diplomaati, kes olevat käitunud „nende ametlikule staatusele mittesobival kombel" — fraas, mida tihti kasutatakse spionaazhi-süüdistustel. Ühendriikide välisminister George Shultz kinnitas, et see läheb neile kalliks maksma.

„Me protesteerime ja võtame ka midagi ette!" lubas Shultz Washingtonist. Kuid ta ei maininud, just missugust vastuaktsiooni ta plaanib.

Nõukogude teadaanne ameeriklaste väljasaatmise kohta langes kokku lõpptähtajaga N. Liidu teenistujate USA-st välja saatmiseks. Teatavasti nõudis Washington, et 25 nõukogudelast, kes nimeliselt ÜRO juures töötavad, Ameerikast ära viidaks kuna nad tegelevad spionaazhiga. Kremli suuvooder Georgi Arbatov ütles sidesatelliidi kaudu edastatud intervjuus, et USA diplomaatide välja saatmine on mõeldud kättemaksuks nõukogude teenistujate välja saatmisele Ühendriigest.

Teatavasti nõudis USA valitsus juba märtsikuul N. Liidu delegatsiooni ja töötajate arvu kärpimist ÜRO juures 105 isiku võrra. See pidi toimuma järgmise kahe aasta jooksul. Kuid septembris, kaks päeva enne N. Liidu välisministri Shevardnadze USA-sse jõudmist, andis Washington välja täpse nimekirja nende isikute kohta, kel tuleb maalt lahkuda, sest nad tegelevat ainult spionaazhiga.

Laulust ja töödest . . .

(Algus lk. 1)

oleks kõrvaldanud Jannseni juhipositsioonilt, mida nüüd tagantjärele püüab teha meie maad valitsev rezhiim? Huvitav ettekanne, millega kaasusid muusikalised näited Asta Ballstadt'i abiga, paelus kuulajaskonda ja seda kuulati tähelepanelikult. Kõneleja lõpetas tsiteerides T. E. Segakoori motot kui ühte lihtsat ja kompaktset isamaalsuse manifestatsiooni: „Me laulust ja töödest tõuseb ja elab vabade eestlaste maa!" (Toome Roman Toi kõne ära ühes järgnevas lehenumbris. Toim.).

Järgnevalt esitas alt Irene Loosberg Asta Ballstadt'i klaverisaatel A. Kappi „Mets kohas" ja E. Oja „Põhjamaa lapsed".

Ülevaate koori tekkeloost ja tegevusest andis teeneline liige Georg Teres. Selgus, et kooril on olnud 35 aasta jooksul seitse juhti. Neist Roman Toi juhtis koori 17 aastat ja Uno Kook 11 aastat. Praegu juhib koori Asta Ballstadt.

Esimeseks koorijuhiks oli Mahta Söödor. Kõneleja esitas ka möödunud esimeeste nimistu, tuues esile tõiga, et praegune esimees A. Kelder on vaheldumisi olnud sellel kohal peaaegu pool koori eluajast. Põgus ülevaade koori repertuaarist väljendas ilmekalt koori tohutut panust meie kultuurielus. Selgus ka koori keskne osa eesti koorilaulu suurüritustel paljude aastate jooksul.

Kõneleja lõpetas kutsudes lauluhuvilisi ühinema kooriga, edasi kandmaks väärikat koori tegevust ka tulevikus.

Koori tervitasid paljud organisatsioonid: Eesti Maja, Estonia koor, T. E. Meeskoor, Eesti Lauljate Liit P.-Ameerikas, Estonia orkester, Cantate Domino, T.-Eesti Selts, Eesti Sihtkapital Kanadas ja Vana Andrese Koguduse Segakoor.

Juubeli puhul vääristas koor oma abikoorijuhti Irene Loosbergi koori märgiga ja oli oma teenelisteks liikmeiks valinud Linda Järvalti ja Feliks Tamme.

Arvestades aupeakonsul Ilmar Heinsoo suuri teeneid meie rahvuslikus ja riiklikus võitluses valis koor Ilmar Heinsoo koori auliikmeks, mida kinnitati vastava auaadressi üleandmisega.

Järgnesid kaks laulu koorilt: J. Simmi „Laul kodumaale" ja J. Aaviku „Püha, põline ja üllas".

Nelly Hubel, kes tegutses aktuse teadustajana, tänas oma lõpusõnas kõiki osalejaid ja tervitas kolme kohalviibivat asutajaliiget — K. Polli't, E. Meriorgu ja P. Kristalit. Ta tervitas ka endiseid koorijuhte U. Kooki, E. Tobrelutsu ja E. Purjet. Eriline tänu aga kuulus koori esimehele A. Kelderile, mida märgiti lilledega üleandmisega. Väga sisukas aktus lõppes hümniga. Aktusele järgnes koosviibimine kohviga.

Relvavedu . . .

(Algus lk. 1)

kima sunnitud. Sellele vastas allatulistatud lendur eitavalt. Kuid ta lisas, et tal on väga kahju oma tegevusest, mis oli sihitud Nikaaraagua rahva ja selle vabadustaotluste vastu. CIA liikmeks ta end siiski ei tunnistanud, kuid ütles, et ta on „palgasõdur" ja mitte mingi vabadusvõitleja, ning ta arvab, et rahad relvade ostuks ja lendude korraldamiseks tulid CIA käest. Lend olevat alanud San Salvadorist ja lennuk oli täis Kalashnikov automaatpüsse koos laskemoonaga. See olevat olnud juba kümnes selline lend, millest Hasenfus osa võttis. Kolm tema kaaslast lennukis olevat surma saanud, ainult Hasenfus'il, kes on vilunud langevarjur, olevat õnnestunud välja hüpata.

Vahepeal on nikaraagualane, sandinistlik sõdur Jose Fernando Canales, kes olevat transportlennuki nõukogude õhutõrjeraketiga alla lasknud, saanud suurte auavalduste osaliseks. Teda isegi kutsuti Managua pesapallihooaja avamisele aukülaliseks, kus ta esimese palli välja viskas.

EUGENE HASENFUS

Mosambiigi diktaator sai lennuõnnetusel surma

SAMORA MACHEL

Lõuna-Aafrikast teatatakse, et Mosambiigi „president" Samora Machel ja veel 28 inimest said lennuõnnetusel surma, kui nende lennuk möödunud pühapäeval mägedes alla kukkus. Kümme inimest, nende hulgas ka lennuki nõukogudelasest piloot, olevat helikopteritega Pretooriasse haiglaravile tootud.

Pretooria valitsus eitab, et nende agendid oleks kuidagi moodi olnud õnnetuse põhjustamisse segatud. Lennuk olevat äikesetormis vastu mäetippu sõitnud.

Teatavasti oli Machel endise Portugali koloniaalprovintsi Mosambiigi marksistlik diktaator, kes selle kunagi jõuka maa on viinud pankroti äärele. Riigis kestab juba aastaid kodusõda N. Liidu poolt toetatud valitsusvägede ja L.-Aafrika poolt toetatud mässuliste vahel.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

RISTSÕNA NR. 1313

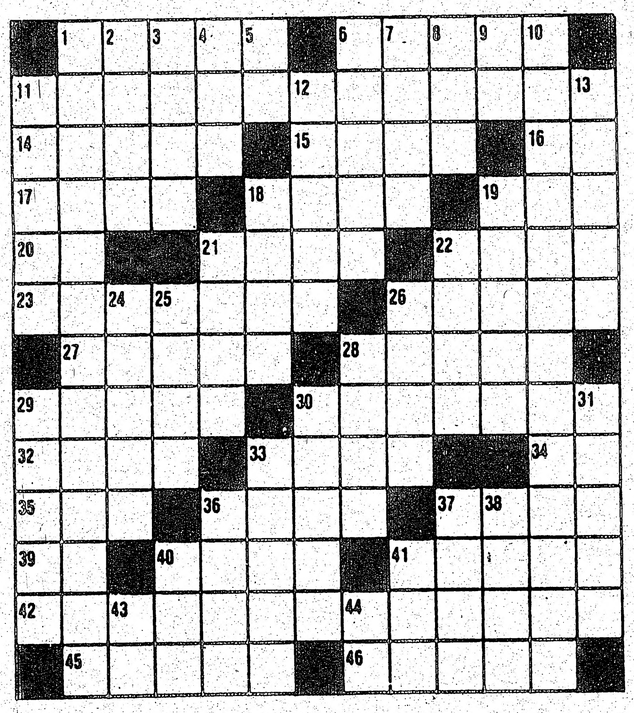

Põikread: 1. Plaan, kavand, 6. Väike puhkus, 11. Ühe relva käsitsejad jalaväeüksuses, 14. Värske sõnum, 15. Suur turg, 16. Ühe USA osariigi nime lühend, 17. Augus, koopas, 18. Tera, raas, käändes, 19. Kuulsa norralanna eesnimi, 20. Artikkel prantsuse keeles, 21. Endine Inglise peaminister, 22. . . . Veenus — kuulus kunstiteos, 23. Kingitus, 26. Nigeeria pealinn, 27. Ajanäitajad, 28. Vormel, 29. Omaaegne tuntud Tallinna koolimees, õppejõud Poeglaste Reaalgümnaasiumis, 30. Sri Lanka pealinn, 32. Eesti rahva mõrvareid 1940/41. a., 33. Vimne E. V.-aegne Tartu ülikooli rektor, 34. On — ühes võõrkeeles, 35. Pagaritoode, 36. Teatud maitse, 37. Asula Harjumaal, 39. Kaks kõrvutiasuvat tähte, 40. Mäng, 41. Filmitäht eesnimega Eva-Marie, 42. Teatud lihatoit, käändes, 45. Paugud, 46. Tekib põlemisel.

Püstread: 1. E. Kippeli ajalooline romaan, 2. Aafrikas elav sarvloom, 3. Rootsi mehenimi, 4. Jää — saksa keeles, 5. Parlamendiliikme lühinimi inglise keles, 6. Ratsaväelane, 7. Ühes ilmakaares, 8. Pähkel — inglise keeles, 10. Eesti följetonist, ajaviite- ja näitekirjanik (pseudonüüm), 11. Soome helilooja, 12. Kiskja metsloom, 13. Talikuurort Alpides, 16. Seemned, 19. Lähem, 21. Maja ees asuv rõdu, 22. Väike — Vene keeles, 24. Kuulus soome sportlane minevikus, 25. Hingeline vaev, tagurpidi, 26. Hispaania-prantsuse helilooja, 28. Nimekas eesti näitleja-lavastaja Kanadas, 29. On see, kes teeb valesti, 30. Tshehhi näitekirjanik, 31. Kella „käsivars", 33. Veeloomad, 36. Algus, käändes, 37. Karastav jook, 38. . . . ama — „ai" ütlema, 40. Küsimus, 41. Kolm järjestikkus asuvat tähte, 43. Isiklik asesõna.

RISTSÕNA NR. 1312 LAHENDUS

Põikread: 5. Spaleer, 8. Petseri, 9. Vastla, 10. Saadik, 12. Seelik, 13. Reeder, 14. Leetrid, 16. Kukulind, 17. Sekstant, 18. Einstein, 21. Treffner, 24. Diktaat, 26. Padrik, 28. Teened, 29. Kaudne, 30. Ideaal, 31. Glasuur, 32. Veidike.

Püstread: 1. Spikker, 2. Persik, 3. Lendur, 4. Trahter, 6. Maanteed, 7. Bosporus, 9. Vallak, 11. Keenia, 14. Liigend, 15. Dekreet, 19. Nooruk, 20. Näkineid, 21. Traagika, 22. Novell, 23. Patrull, 25. Peenike, 27. Kuulus, 28. Taavet.